

Raamatupidamise seaduse, audiitortegevuse seaduse ja väärtipaberituru seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

2015. aasta 25. septembril ÜRO-s vastu võetud kestliku arengu tegevuskavaga aastani 2030¹ loodi ülemaailmne raamistik kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks. Kuna kestlik areng on üks Euroopa Liidu (edaspidi ka *EL*) lepingu aluspõhimõtteid ning ELi sise- ja välispoliitika esmatähtis eesmärk, on EL võtnud kohustuse olla teerajajaks selle kava rakendamisel nii liikmesriikides kui toetades oma välispoliitika kaudu selle rakendamist ka teistes riikides.

Euroopa roheline kokkulepe² (edaspidi *rohelepe*) eesmärk on muuta EL 2050. aastaks ressursitõhusa ja konkurentsivõimelise majandusega jätkusuutlikuks ühiskonnaks, kus säilitatakse ja suurendatakse looduskapitali ning kaitstakse kodanike tervist ja heaolu keskkonnaga seotud ohtude ja mõjude eest.

Rohelepe ja jätkusuutliku kasvu rahastamise tegevuskava³ edukaks rakendamiseks on hädavajalik, et liikmesriigid ja EL saaksid ettevõtjatelt kvaliteetseid andmeid neid ohustavatest kestlikkusriiskidest, samuti teavet ettevõtjate enda mõjust inimestele ja keskkonnale. Investorid aduvad üha selgemalt, et probleemid jätkusuutlikkuse vallas võivad ettevõtjate finantstulemused ohtu seada. Seega on suurenenud vajadus saada rohkem teavet ettevõtjate erinevate kestlikkusega seotud küsimuste kohta.

Euroopa rohelepe toetamiseks võeti Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt 2022. aasta 14. detsembril vastu kestlikkusaruandluse direktiiv⁴. See direktiiv arendab edasi raamatupidamise seaduses⁵ varasemalt (§ 24 lõikes 6 ja § 31 lõikes 4) sätestatud ESG (ingl *Environment, Social, Government*) nõudeid ning seab eelkõige suurettevõtetele nõuded jätkusuutlikkusteabe avalikustamiseks hõlmates nii jätkusuutlikkuse kriteeriume kui sidudes endaga keskkonnasäästliku majandustegevuse kriteeriumid⁶ ja finantsteenuste jätkusuutlikkuse avalikustamise regulatsiooni⁷.

Eelnõu on algatatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2464 (ELT L 322, 16.12.2022, lk 15–80), millega muudetakse määrust (EL) nr 537/2014 (ELT L 158, 27.5.2014, lk 77–112), direktiivi 2004/109/EÜ (ELT L 390, 31.12.2004, lk 38–57), direktiivi 2006/43/EÜ (ELT L 157, 9.6.2006, lk 87–107) ja direktiivi 2013/34/EL (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19–76) seoses äriühingute kestlikkusaruandlusega (edaspidi *Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2022/2464*) ülevõtmiseks. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist (EL) 2022/2464 tulenevate muudatuste eesmärgiks on määratleda ettevõtjate jätkusuutlikku tegevust kajastavate andmete kogumise, kestlikkusaruannete koostamise ja nende kontrollimise reeglid. Samuti on

¹ [ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030](#)

² [European Green Deal - Consilium \(europa.eu\)](#)

³ [EL jätkusuutliku kasvu rahastamise tegevuskava](#)

⁴ [Corporate Sustainability Reporting Directive](#)

⁵ [Raamatupidamise seadus](#)

⁶ [EL taksonoomia](#)

⁷ [Sustainable Finance Disclosure Regulation \(SFDR\)](#)

eelnõu algatatud Eesti õiguse vastavusse viimiseks Komisjoni delegeeritud direktiiviga (EL) 2023/2775 (ELT L 2023/2775, 21.12.2023), millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL seoses mikro-, väike- ja keskmise suurusega ettevõtjate ning suurettevõtjate või kontsernide suuruskriteeriumide kohandamisega. Komisjoni delegeeritud direktiivi (EL) 2023/2775 eesmärk on korrigeerida inflatsioonist tulenevalt rahalisi kriteeriumeid, mille alusel määratakse kindlaks ettevõtja suuruskategooria.

Eelnõuga muudetakse raamatupidamise seadust (edaspidi *RPS*), audiitortegevuse seadust (edaspidi *AudS*) ja väärtpaberituru seadust (edaspidi *VPTS*). Nimetatud seadustesse lisatakse kestlikkusaruannete koostamise, esitamise ja audiitorkontrolli läbiviimiseks vajalikud sätted. Kehtiv regulatsioon sätestab raamatupidamiskohustuslase majandusaasta aruande koostamise, esitamise ja auditeerimise nõuded. Eelnõukohaste muudatustega luuakse reeglid kestlikkusaruande koostamiseks ja avalikustamiseks ettevõtja majandusaasta aruande tegevusaruande koosseisus ning kestlikkusaruandes esitatud teabe tõesuse kontrollimiseks kestlikkusvandeaudiitori poolt.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Seaduseelnõu valmistasid ette ja seletuskirja koostasid Rahandusministeeriumi rahandusteabe poliitika osakonna jurist Kersti Rahlin (tel. 5885 1391, kersti.rahlin@fin.ee) ning nõunikud Marika Taal (tel. 5885 1432, marika.taal@fin.ee) ja Guido Viik (tel. 611 3607, guido.viik@fin.ee). Eelnõu toimetas keeleliselt personali- ja õigusosakonna keeleteoimetaja Sirje Lilover (tel. 5885 1468, Sirje.Lilover@fin.ee) ning juriidilist kvaliteeti kontrollis personali- ja õigusosakonna õigusloome valdkonnajuht Virge Aasa (tel. 5885 1493, virge.aasa@fin.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu on koostatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) nr 2022/2464 liikmesriikidele kestlikkusaruandluse koostamise, esitamise ja kontrollimisega seoses seatavate kohustuste ülevõtmiseks. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) nr 2022/2464 kohustatakse liikmesriikides kohaldama nimetatud nõudeid alates 2024. aasta 6. juulist. Eelnõu on koostatud ka Komisjoni delegeeritud direktiiviga (EL) 2023/2775 muudetud ettevõtja kriteeriumi kindlaks määramise aluseks olevate suuruskategooriate ülevõtmiseks. Komisjoni delegeeritud direktiiviga (EL) 2023/2775 kohustatakse liikmesriikides kohaldama ettevõtja kindlaks määramise aluseks olevaid suuruskategooriaid hiljemalt 2024. aasta 24. detsembrist.

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõu ega Vabariigi Valituse tegevusprogrammiga.

Eelnõukohase seadusega muudetakse raamatupidamise seadust (RT I, 05.05.2022, 27), audiitortegevuse seadust (RT I, 17.03.2023, 6) ja väärtpaberituru seadust (RT I, 06.07.2023, 128).

Eelnõu seadusena vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu poolthälte enamus.

2. Seaduse eesmärk

Seaduse eesmärk on üle võtta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2022/2464, st kehtestada nõuded kestlikkusaruande koostamiseks ja avaldamiseks ettevõtja majandusaasta aruande tegevusaruande koosseisus ning sätestada nõuded ja pädevused nimetatud aruande audiitorkontrolli läbiviimiseks.

Eelnõu kohaselt seotakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist (EL) 2022/2464 tulenevad kohustused Eestis kehtiva raamatupidamiskohustuslaste finantsaruandluse koostamise, esitamise ja audiitorkontrolli regulatsiooniga.

Lähtuvalt Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ (edaspidi *HÕNTE*) § 1 lõike 2 punktist 2 ei ole koostatud seaduseelnõu väljatöötamiskavatsust, kuna eelnõu käsitleb Euroopa Liidu õiguse rakendamist ja eelnõu aluseks oleva Euroopa Liidu õigusakti eelnõu menetlemisel on sisuliselt lähtutud *HÕNTE* § 1 lõikes 1 sätestatud nõuetest. Sealhulgas ei ole koostatud seaduseelnõu väljatöötamiskavatsust Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2464 kohaselt liikmesriikidele antud sõltumatu kindlust andvate teenuste osutaja (*independent assurance service provider*, edaspidi *IASP*) institutsiooni loomise vajaduse väljaselgitamise osas.

IASP-i institutsiooni regulatsiooni osakaal kestlikkusaruande regulatsiooni suhtes on väga väike ning selle loomine ei tooks endaga kaasa olulist õiguslikku muudatust ega ka muud olulist mõju. IASP institutsiooni loomata jätmisega jääb kehtima senine olukord. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2464 kohaselt võivad liikmesriigid lubada, et kestlikkusaruande audiitorkontrolli teostab liikmesriigi territooriumil asutatud IASP tingimusel, et ta täidab kõiki kestlikkusvandeaudiitorile kohalduvaid nõudeid, mis tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist (EÜ) 2006/43, mis käsitleb raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohustuslikku auditit ning millega muudetakse nõukogu direktiive (EMÜ) 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 84/253/EMÜ (ELT L 157, 09.06.2006, lk 87–107).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2014/95, millega muudetakse direktiivi 2013/34 seoses mitmekesisust käsitleva teabe ja muu kui finantsteabe avalikustamisega teatavate suurettevõtjate ja kontsernide poolt (edaspidi *NFRD*), ülevõtmise järgselt 2016. aastal, hakkasid mõned suurettevõtjad esitama keskkonna ja inimõiguste teemadega seonduvat informatsiooni oma tegevusaruandes. Selle kohustusega ei kaasnenud nimetatud teemade sisu täpsemat määratlust ega ka välise sõltumatu osapoole kontrolli kohustust. Eestis *NFRD* rakendamisel siseriiklikult audiitorkontrolli kohustust ei kohaldata ning sellest johtuvalt ei kujunenud välja ka kestlikkusaruande kontrollimise kogemusega kutset.

Eesti Akrediteerimiskeskus akrediteerib erinevaid vastavushindamistegevusi erinevates valdkondades, sh keskkonnatõendamist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1221/2009 organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS) ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 761/2001 ning komisjoni otsused (EÜ) 2001/681 ja 2006/193/EÜ (ELT L 342, 22.12.2009, lk 1–45), (edaspidi *EMAS määrus*). EMAS määruse eesmärk on organisatsiooni tegevusest tuleneva keskkonnamõju kontrollimine, vähendamine ja ennetamine. Ettevõtjaid, kes omavad EMAS registreeringut, on Eestis 20. EMAS tõendaja hindab organisatsiooni keskkonnajuhtimissüsteemi ja keskkonnuaruande vastavust EMAS määruse nõuetele ja koostab selle kohta deklaratsiooni, mis on tunnistus selle kohta, et organisatsioonis on rakendatud ja toimib EMAS määruse nõuetele vastav keskkonnajuhtimissüsteem.

Eestis on EMAS tõendamise õigusega akrediteeritud kaks ettevõtjat, kummaski töötab üks EMAS tõendaja. EMAS tõendajal on teadmised ja kogemused ühe kestlikkusaruande valdkonna, so keskkonna osas. IASP-i institutsiooni loomise kaalumisel peeti silmas just EMAS tõendaja IASP-ina kvalifitseerimist. IASPI institutsiooni loomise otstarbekust arutati

üheskoos Kliimaministeeriumi, EMAS tõendaja, EMAS registreeringut omava ettevõtjaga, Audiitorkogu ning vandeaudiitorite esindajatega.

IASP-i institutsiooni loomise vajalikkuse ja otstarbekuse kaalumiseks võrdles Rahandusministeerium EMAS keskkonnaaruande nõudeid kestlikkusaruande nõuete vastu ning kestlikkusvandeaudiitorile esitatavaid nõudeid EMAS tõendajale esitavate nõuete vastu. Nimetatud võrdlusest nähtus, et Euroopa kestlikkusaruandluse standardite (edaspidi *ESRS*) keskkonna osa ja EMAS määruse ühiste aspektide ülesehitus on erinev, st *ESRS* kohane aruanne sisaldab vaid olulise mõju ja riskiga keskkonna teemasid, kuid EMAS määrus ei võimalda sellist prioriseerimist. *ESRS*-i kohaselt on kontrollitavad teemad oluliselt detailsemad kui EMAS määruse kohaselt. EMAS keskkonnajuhtimissüsteemi saab rakendada vaid ettevõtja käitise asukoha põhisealt. Seevastu *ESRS* standard hõlmab ettevõtjat tervikuna ja laiemalt, sealhulgas koos tema väärtusahelaga. EMAS määrus ei hõlma sotsiaal- ega ühinguvalitsemise teemasid. EMAS määruses sätestatud keskkonnavalase siseauditi kontrollistandardis ISO IEC 17201-1:2015 ja rahvusvahelise kindlustandvate teenuste standardis ISAE 3000 esitatud nõuete ulatus erineb oluliselt. Vandeaudiitoritele on kehtestatud suur hulk nõudeid läbi eetikakoodeksi ning kvaliteedijuhtimise standardi, mis EMAS tõendajale kohalduvas standardis puuduvad. Nimetatud standardite võrdlusest nähtuvalt on vaid üksikud nõuded samaväärsed, ligi veerand nõuetest osaliselt samaväärsed ning enamused nõuetest erinevad. Seega on vandeaudiitori ja EMAS tõendaja kasutatavad kontrolliprotseduurid erinevad ning EMAS tõendaja kohustuks IASP-ina teenuse osutamisel täitma täiendavalt ka kestlikkusvandeaudiitorile esitatavaid nõudeid. Lisaks tooks IASP-i kutse loomine endaga kaasa täiendava järelevalve teostamise erinevate isikute poolt, Audiitorkogu kutseorganisatsiooni liikmelisuse ja täiendavate standardite rakendamise vajaduse.

Asjaolu, et ligikaudu 300 ettevõtjast, kellele hakkab kohalduma kestlikkusaruande koostamise ja esitamise kohustus, on EMAS registreeringuga ettevõtjaid alla kümme, osundab selgelt kõnealuste ettevõtjate väga väikesele ühisosale. Kuna iga uue institutsiooni loomine ja haldamine toob endaga kaasa halduskoormust ja kulutusi, siis peab nende tekitamise vajadus olema sisuliselt põhjendatud ja otstarbekas. Arvestades IASP-i institutsiooni osakaalu ja sellega hõlmatavate isikute arvu väiksust, on võimalik olukord lahendada ka kestlikkusvandeaudiitori ja EMAS tõendaja koostööga, st kestlikkusvandeaudiitor saab vajadusel kaasata kestlikkusaruande kontrollimisele EMAS tõendajat.

IASP-i institutsiooni loomine kestlikkusaruande kontrollimise eesmärgil ei ole põhjendatud ega otstarbekas, kuna selleks ei esine kaalukaid põhjuseid. Eelõige on lähtunud asjaolust, et puudutatud isikuid on vähe (EMAS tõendaja pädevusega on vaid kaks isikut), nende valdkondlikud teadmised on pigem keskkonna alal ning kestlikkusaruanne saab olema tegevusaruande osaks, mille kontrollimise kohustus on ka kehtiva õiguse kohaselt vandeaudiitoril.

Kuigi raamatupidamise aastaaruande ja kestlikkusaruande kontrolli teostamiseks on vajalikud erinevad arvestusvaldkonna teadmised, siis audiitorkontrolli osa on neil ühine, samuti arusaam ettevõtjast, selle toimimisest ning tulevikuplaanidest. Ka ettevõtjale on vähem koormav teha koostööd ühe teenusepakkujaga. Olukord, kus IASP kontrolliks vaid kestlikkusaruannet ning finantsvandeaudiitor raamatupidamise aastaaruannet koos ülejäänud osaga ettevõtja tegevusaruandest, tooks endaga kaasa dubleerivaid tegevusi kontrolli läbiviivatele isikutele, kuna ka eraldi kestlikkusaruande kontrollimiseks on vajalik teada ettevõtjat ja tema toimimist laiemalt. Kuna Eestis ei ole IASP-i kutset, siis kaaluti ainsa võimaliku alternatiivina EMAS tõendaja kutse IASP-ina aktsepteerimist.

Seaduseelnõusse on lisatud üksikud direktiivi (EL) 2022/2464 ülevõtmisega mitteseotud väikesed tehnilised muudatused ning muudatused, mille rakendamisega ei kaasne olulist õiguslikku muudatust ega muud olulist mõju. Menetlusökonomikast lähtuvalt ei koostatud kahte eraldi eelnõu ning seetõttu ei ole ka eelnõu sellele osale eraldi väljatöötamiskavatsust koostatud.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2464 ülevõtmisega kaasnevaid mõjusid on analüüsitud nii Euroopa Liidu põhiselt direktiivi menetlemise kui ka nimetatud direktiivi Eesti õigusesse ülevõtmise menetluse käigus. Ülevõtmise ajakava on pingeline, selle ülevõtmise tähtpäev on 2024. aasta 6. juuli.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

3.1 Kestlikkusaruande koostamise, esitamise ja sellele audiitorkontrolli tegemise põhiseaduspärasuse analüüs

Eelnõu kohaselt kehtestatakse suurettevõtjale, börsil noteeritud väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (edaspidi ka *VKE*) ning suurte kontsernide emaettevõtjatele kohustus lisada enda tegevusaruandele eraldiseisva alajaotisena kestlikkusaruanne, mis annab ülevaate äriühingust raamatupidamiskohustuslase tegevuse mõjudest keskkonna-, sotsiaal- ja ühingujuhtimise valdkondades. Nimetatud kohustuse kehtestamine tuleneb otseselt roheleppest, mis on EL-i uus majanduskasvu strateegia.

Eesti Vabariigi Põhiseaduse (edaspidi *PS*) § 3 lõike 1 esimese lause kohaselt teostatakse riigivõimu üksnes põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seaduste alusel. Nimetatust tuleneb parlamendireservatsioon ehk olulisuse põhimõte, mis nõuab, et demokraatlikus riigis peab olulised küsimused otsustama seadusandja. Eelnõu parlamendireservatsiooni järgimiseks tuleb see Riigikogu poolthääletamusega vastu võtta (*PS* § 65 p 1), välja kuulutada (*PS* § 107 lg 1) ja avaldada (*PS* § 3 lg 2, § 108).

3.1.1. Riive legitiimne eesmärk

PS § 11 sätestab, et õigusi ja vabadusi tohib piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. Need piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega tohi moonutada piiratavate õiguste ja vabaduste olemust. Sellest tuleneb, et põhiõiguse riivel peab olema põhiseadusega kooskõlas olev ehk legitiimne eesmärk ja riive peab olema eesmärgi saavutamiseks proportsionaalne (sobiv, vajalik, mõõdukas). Eelnõu eesmärgiks on võtta üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2022/2464, millega kehtestatakse nõuded kestlikkusaruande koostamiseks ja avaldamiseks ettevõtja majandusaasta aruande tegevusaruande koosseisus ning sätestatakse nõuded ja pädevused nimetatud aruande audiitorkontrolli läbiviimiseks. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2022/2464 on otseselt seotud roheleppega, mille eesmärk on muuta EL 2050. aastaks nüüdisaegse ressursitõhusa ja konkurentsivõimelise majandusega ühiskonnaks, kus 2050. aastaks ei ole enam kasvuhoonegaaside netoheidet. Samuti on roheleppe eesmärk kaitsta, säilitada ja suurendada EL-i looduskapitali. Roheleppe eesmärgiks on lahutada majanduskasv ressursikasutusest ning aidata kaasa eesmärgile ehitada üles inimeste hüvanguks toimiv majandus, tugevdada EL-i sotsiaalset turumajandust ja aidata tagada, et see on tulevikuks valmis ning loob stabiilsust, töökohti, majanduskasvu ja kestlikke investeeringuid.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1119 (ELT L 243, 09.07.2021, lk 1–17) muudetakse kliimanetraalsuse saavutamise eesmärk EL-is 2050. aastaks õiguslikult siduvaks. Lisaks kohustub Euroopa Komisjon oma 20. mai 2020. a teatise „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ tagama, et 2050. aastaks on maailma ökosüsteemid taastatud, vastupanuvõimelised ja piisavalt kaitstud. Selle strateegia eesmärk on suunata Euroopa elurikkus 2030. aastaks taastumise teele. Euroopa Komisjoni 8. märtsi 2018. a teatise pealkirjaga „Tegevuskava: jätkusuutliku majanduskasvu rahastamine“ on sätestatud meetmed järgmiste eesmärkide saavutamiseks: suunata kapitalivood ümber kestlikesse investeeringutesse, et tagada kestlik ja kaasav majanduskasv, hallata finantsriske, mis tulenevad kliimamuutustest, loodusvarade vähenemisest, keskkonna halvenemisest ja sotsiaalsetest probleemidest.

Ülalnimetatud eesmärkide saavutamiseks on vajalik, et eelnõuga hõlmatud ettevõtjate ring koostaks asjakohast, võrreldavat ja usaldusväärset kestlikkusaruannet ning teeks selle teabe kasutajatele kättesaadavaks. Kestlikkusteave võimaldab investoritel paremini mõista kestlikkusaspektidega seotud riske oma investeeringute jaoks ning nende investeeringute mõju inimestele ja keskkonnale. Usaldusväärne kestlikkusteave on vajalik ka sotsiaaldialoogide pidamiseks. Valitsusvälised organisatsioonid saavad kestlikkusteabele tuginedes mõjutada ettevõtjaid minimeerima ettevõtlusest tulenevat mõju inimestele ja keskkonnale. Koos majandusaasta aruandega avalikustatud kestlikkusteavet saaksid kasutada ka muud sidusrühmad eelkõige selleks, et edendada võrreldavust turusektorite vahel ja nende sees. Ettevõtjate äripartnerid saavad tugineda kestlikkusteabele, et mõista kestlikkusega seotud riske ja mõju enda väärtusahelate ulatuses ning vajadusel asjakohaseid meetmeid rakendada. Poliitikakujundajad ja riigiasutused saavad sellist teavet kasutada eelkõige koondandmetena, et jälgida keskkonna- ja sotsiaalseid suundumusi ning aidata seeläbi kaasa keskkonnaalasele arvepidamisele. Seni on kestlikkusteabest huvitatud isikud pidanud ostma kestlikkusteavet erinevatelt andmepakkujatelt, kes koguvad teavet eri allikatest, sealhulgas äriühingute avalikest aruannetest.

Elu- ja looduskeskkonna kaitse ning loodusvarade ja loodusressursside kaitse on PS-s väljendatud väärtus. PS kommenteeritud väljaandes⁸ on osundatud keskkonnaküsimuste suurele tähtsusele ning loodusvarade ja -ressursside säästliku kasutamise tähtsusele riigi korraldamisel, sealhulgas õiguslikule reguleerimisele. PS § 5 kommentaaride kohaselt on riigil kohustus kujundada looduskeskkonna säästlikku ja avalike huvide kohast kasutamist tagav õiguslik režiim. Paratamatult kaasneb sellega isikute õiguste piiramine keskkonnakaitse vajadustest lähtudes. Samas kuulub looduskeskkonna säästmine põhikohustuste hulka (§ 53). Nii võivad PS §-dest 5 ja 53 tulenevad keskkonnakaitsele põhimõtted ja kohustused õigustada ka isikute põhiõiguste, näiteks ettevõtlusvabaduse (§ 31) või omandipõhiõiguse (§ 32) riiveid (nt RKPJKo 16.12.2013, 3-4-1-27-13, p-d 63–64). Kuna § 5 näol on tegemist üldise sisuga keskkonnaalase printsiibiga, on terminit „loodusvarad ja -ressursid“ võimalik laiendada kõikidele keskkonnakaitseõiguse esemeks olevatele keskkonna põhilistele elementidele, nagu õhk, vesi, pinnas, flora ja fauna ning nende koostoime. Sätte eseme lai määratlemine on kooskõlas nüüdisaegse keskkonnaõiguse arusaamaga, mille kohaselt on efektiivne keskkonnast kui terviklikust süsteemist lähtuv keskkonnakaitse, mida rõhutatakse ka seaduses (KeÜS § 8).

---

⁸ <https://pohiseadus.ee/sisu/3474>

Eelnõuga kehtestatav regulatsioon võimaldab täita roheleppes tulenevaid eesmärke. Seega on riive eesmärk kooskõlas PS §-dega 5 ja 53. Põhiõiguse riivel on legitiimne eesmärk, kuna ei ole mõistlik leida end olukorrast, kus majandus ei toimi inimeste hüvanguks ning sotsiaalne turumajandus ei ole tulevikus valmis ega loo stabiilsust, töökohti, majanduskasvu ega kestlikke investeeringuid. Seega on mõistlik sellist olukorda ennetada minimeerimaks hilisemate täiendavate ja ulatuslikumate riivete kohaldamise vajadust ning tagamaks stabiilne, kestlik ja kaasav majandussüsteem.

3.1.2 Riive

PS § 31 kohaselt on Eesti kodanikel õigus tegeleda ettevõtlusega. Seadus võib sätestada selle õiguse kasutamise tingimused ja korra. PS § 31 teine lause annab seadusandjale vabaduse reguleerida ettevõtlusvabaduse kasutamise tingimusi ja seada sellele piiranguid. PS § 31 kommentaaride kohaselt piisab ettevõtlusvabaduse piiramiseks igast mõistlikust põhjusest (RKHKo 11.04.2016, 3-3-1-75-15). Arusaadavalt muudab kestlikkusaruande koostamise ja selle kontrollimise kohustus ettevõtlusega tegelemise tingimusi ebasoodsamaks võrreldes kehtiva õigusliku raamistikuga. Samas tooks regulatsiooni puudumine kaasa märkimisväärsed negatiivsed tagajärjed. Investorid ei saaks investeerimisotsuseid langetades arvestada kestlikkusega seotud riskidega ning mitme sellise investeerimisotsuse koosmõjul võib tekkida finantsstabiilsust ohustavaid süsteemseid riske (eriti kliima osas). Usaldusväärse kestlikkusteabe puudumine pärsib investorite võimalusi suunata rahalisi vahendeid just sotsiaalsete ja keskkonnaprobleemidega tegelevatesse ettevõtjatesse. Rahaliste vahendite suunamine sotsiaalseid ja keskkonnaprobleeme süvendavatesse ettevõtjatesse ja majandustegevustesse kahjustaks roheleppe ja kestlikku majanduskasvu eesmärke. Valitsusväliste organisatsioonide ja sotsiaalpartnerite võimalused pidada tulemuslikke sotsiaaldialooge ja seeläbi mõjutada ettevõtjaid minimeerima ettevõtlusest tulenevat mõju inimestele ja keskkonnale on usaldusväärse kestlikkusteabe oluliselt piiratumad. See omakorda vähendab inimeste usaldust ettevõtjate vastu, mis ahelreaktsioonina avaldab negatiivset mõju sotsiaalse turumajanduse tõhusale toimimisele ning kaasaegse ressursitõhusa ja konkurentsivõimelise majanduse arenemisele. Seega on PS §-ga 31 kaitstava ettevõtlusvabaduse riive põhjendused mõistlikud ja kaalukad ning riive vajalikkus tuleneb avalikust huvist.

3.1.3 Riive sobivus

Põhiõiguse riive on eesmärgi saavutamiseks sobiv vahend siis, kui see aitab mingil moel kaasa legitiimse eesmärgi saavutamisele. Eelnõuga kehtestatav kestlikkusaruande koostamine ja avalikustamine võimaldab saadava kestlikkusteabe põhjal luua toimiv keskkonnasäästlik majandussüsteem, suurendada seeläbi kestlikke investeeringuid ja võidelda rohepesu vastu. Olukord, kus ettevõtjad esitavad kestlikkusteavet, mis on vajalik keskkonnasäästliku majandussüsteemi arendamiseks, võimaldab suurendada kestlikke investeeringuid ja võidelda rohepesu vastu. Kestlikkusteave võimaldab kestlikkusaruande kasutajatel mõista ettevõtja olulist mõju inimestele ja keskkonnale ning kestlikkusaspektide olulist mõju ettevõtja arengule, tulemustele ja seisundile. Seeläbi saab hoida ära inimtegevuse tagajärjel kliima ja keskkonna jätkuva kahjustamise. Selleks, et ettevõtjate poolt esitatav kestlikkusteave oleks eesmärgipäraselt kasutatav, peab see olema usaldusväärne, võrreldav, piisav ja asjakohane. Seetõttu tuleb aruandekohustuslikel ettevõtjatel koostada kestlikkusaruanne vastavalt

standardile ning see peab olema vandeaudiitori poolt kontrollitud. Kuna eesmärgipäraselt kasutatava kestlikkusteabe esitamine aitab kaasa kestliku majandussüsteemi loomisele, on tegemist sobiva meetmega.

3.1.4 Riive vajalikkus

Kestlikkusteave võimaldab ettevõtjal langetada teadlikke otsuseid, mis toetavad ettevõtja kestlikumaks muutumist. Selleks peab iga ettevõtja hindama konkretselt tema jaoks olulisi mõjusid, riske ja võimalusi kestlikkusega seonduvatel teemadel. Mõistmaks, kus ettevõtja oma tegevusega kestlikuks saamise teekonnal asub ning kuhu ta planeerib jõuda, on vaja kestlikkusteabe abil seda mõõta. Kestlikkusaruande põhjal on võimalik hinnata ettevõtja tegevuse mõju keskkonnale, sotsiaalsele heaolule ja majanduslikule kestlikkusele. See annab ülevaate kuidas ettevõtja suudab tasakaalustada nende kolme aspektiga seotud väljakutseid ning kuidas nende tegevus mõjutab ühiskonda laiemalt. Sellist kestlikkusteavet omab vaid ettevõtja. Kuna teavet saab küsida vaid teabevaldajalt, siis ei ole teist sama efektiivset meetet, mis koormaks ettevõtjat vähem, kuid aitaks seaduseelnõu eesmärki sama efektiivselt saavutada.

Keskkonnasäästlikku ja ressursitõhusat majandussüsteemi saab luua vaid kestlikkusteabe olemasolul. Usaldusväärsele ja piisavale kestlikkusteabele tuginemine võimaldab langetada roheleppe eesmäärke täitvaid ja toetavaid otsuseid. Kestlikkusteabe puudumine halvab langetatavate otsuste tagajärgede prognoosimise võimet. Seega on seaduseelnõu kestliku majandussüsteemi loomise legitiimse eesmärgi suhtes vajalik.

3.1.5 Riive mõõdukus

Kestlikkusteabe esitamise mõõdukuse üle otsustamisel tuleb kaaluda ettevõtlusvabadusse sekkumise ulatust ja intensiivsust ning nüüdisaegse ressursitõhusa ja konkurentsivõimelise majandusega ühiskonna loomise tähtsust.

Suurettevõtja, kes on AudS §-s 13 nimetatud avaliku huvi üksus ja kelle töötajate arv bilansipäeva seisuga on suurem kui 500, esitab juba alates 2016. aastast enda arengust, tulemustest, seisundist ja tegevuse mõjust ülevaate saamiseks tegevusaruandes vajalikus ulatuses informatsiooni oma tegevusega kaasnevate keskkonna- ja sotsiaalsete mõjude ning inimressursi juhtimise, inimõiguste järgimise ja korrupsioonivastast võitlust käsitlevate küsimuste kohta. Kuna avalik huvi ja vajadus kestlikkusteabe järele üha kasvab, siis laiendati Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2022/2464 kestlikkusteabe esitamise kohustust täiendavatele ettevõtjate kategooriatele. Siiski ei hõlmata kestlikkusaruande kohustusega kõiki ettevõtjaid, vaid ainult suurettevõtjat ning väikeettevõtjat ja keskmise suurusega ettevõtjat, kes on audiitortevõtmise seaduse § 13 lõike 1 punktis 1 nimetatud avaliku huvi üksus, samuti kindlaksmääratud kriteeriumitele vastavat kolmandate riikide ettevõtjat. Kestlikkusaruande esitamise kohustusega ettevõtjate kriteeriumi määramisel on võetud arvesse ettevõtja, sealhulgas tema väärtusahela, keskkonnaalast mõju ja sellega kaasnevat vastutust. Selleks, et esitatav kestlikkusteave oleks ühetaoline, võrreldav ja teeniks selle esitamise eesmärki, tuleb kestlikkusaruande koostada vastavalt väljatöötatud standardile. Kestlikkusaruande koostamine vastavalt standardile, mis sisuliselt väljendab roheleppe eesmärkidest tulenevat konsensust kestlikkusteabe sisu osas, optimeerib kestlikkusaruande koostamise kulusid ja halduskoormust aruandeid esitava ettevõtja jaoks. Kestlikkusaruandes

esitatav kestlikkusteave on vältimatult vajalik kestlikule majandussüsteemile üleminekuks. Arvestades asjaolusid, et kestlikkusaruande esitamise kohustus kohaldub arvuliselt väga väikesele osale kõikidest ettevõtjatest ning et esitatav teave omab olulist väärtust kogu ühiskonna jaoks, kaalub kestlikkusaruande esitamise eesmärk üles asjaomaste ettevõtjate ettevõtlusvabaduse riivist tingitud halduskoormuse ja rahalise kulu.

Ettevõtlusvabaduse riive hõlmab ka kestlikkusaruandele audiitorkontrolli teostamise kohustust, mis samuti toob endaga kaasa ettevõtjale täiendava rahalise kulu. Kestlikkusaruande audiitorkontroll on vajalik selleks, et tagada kestlikkusteabe usaldusväarsus ning vältida rohepesu. Kestlikkusvandeaudiitor osutab kindlustandvat audiitorteenust, mille objektiks on nii möödunud perioodi kohta kui ka tulevikku suunatud teavet sisaldav kestlikkusaruanne. Esmalt kohaldatakse kestlikkusaruandele piiratud kindlust andvat töövõttu (ulatuselt sarnaneb raamatupidamise aastaaruande ülevaatusel) ning auditi kohaldamise võimalikkus ja vajalikkus otsustatakse hiljem Euroopa Komisjoni poolt läbiviidud sellekohase analüüsi põhjal. Selline järkjärguline lähenemisviis tõstab ettevõtjate kulusid kestlikkuaruande audiitorkontrolli teostamise kohustuse täitmiseks järkjärgult, kuna kestlikkusaruande audiitorkontroll piisavat kindlust andva töövõtu alusel on kulukam kui kestlikkusaruande audiitorkontroll piiratud kindlust andva töövõtu alusel. Seega on kestlikkusaruande audiitorkontrolli teostamise kulu ja kestlikkusteabe usaldusväarsuse tagamise eesmärgi vahel mõistlik suhe.

Kestlikkusaruande esitamise kohustusega ettevõtjale kestlikkusaruande esitamise ja sellele audiitorkontrolli teostamise kohustuse panemine teenib avalikku huvi. Kestlikule majandussüsteemile üleminekust võidavad kõik ühiskonnaliikmed, mistõttu on tegemist olulise eesmärgiga. Nimetatud eesmärgi nimel väikesele osale ettevõtjate koguarvust kestlikkusaruande koostamise ja sellele audiitorkontrolli teostamise kohustuse panemise vahel on mõistlik proportsioon, mistõttu saab riivet pidada mõõdukaks.

3.2 Eelnõu sisu analüüs

Eelnõu koosneb neljast paragrahvist:

- § 1. Raamatupidamise seaduse muutmise;
- § 2. Audiitortevgevuse seaduse muutmise;
- § 3. Väärtpaberituru seaduse muutmise;
- § 4. Seaduse jõustumine.

§ 1. Raamatupidamise seaduse muudatused

Paragrahvi 1 punkt 1 – § 3 punktis 9 asendatud tekstiosaga tuuakse seadusesse väike- ja keskmise suurusega ettevõtja nimetuse tähistamiseks lühend „VKE“, mis on laialdaselt levinud erialalises igapäevases keelekasutuses.

Paragrahvi 1 punkt 2 – § 3 punktidega 9¹–9³ sätestatakse kestlikkusaruande koostamisel rakendatavad standardid ja esitatakse nende definitsioonid. Kestlikkusaruande koostamisel kasutatavad standardid töötab välja ja kehtestab Euroopa Komisjon. Kestlikkusaruandluse standardid saavad olema ühtseks aluseks kestlikkusaruandes esitatava asjakohase ja piisava teabe andmisel ning seeläbi väheneks märkimisväärselt ühekordsete teabenõuete hulk.

Paragrahvi 1 punkt 3 – § 3 punktidega 14–17 kaasajastatakse eri suurusega ettevõtjate (mikro, väike, keskmine ja suur) kategooriate lävendid. Muudetavad lävendid võetakse üle Euroopa

Komisjoni delegeeritud direktiivist (EL) 2023/2775, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2013/34 seoses mikro-, väike- ja keskmise suurusega ettevõtjate ning suurettevõtjate või kontsernide suuruskriteeriumide kohandamisega. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2013/34 muudatuste kohaselt on kestlikkusaruandluse kohustuse tekkimine ja ulatus sõltuv ettevõtte suuruskategooriast. Eelnõu üheks eesmärgiks on hoida uutest nõuetest tingitud aruandluskoormuse kasv Eestis minimaalsena. Seetõttu on otstarbekas kehtestada uued lävendid nimetatud direktiivi kohaselt võimalikult kõrgeimal tasemel. Lisaks, nimetatud direktiivist mittetingitud muudatusena, ei piirdu ettevõtja suuruskategooria määratlus edaspidi väid äriühingutega, vaid sellega on hõlmatud kõik raamatupidamiskohustuslased sõltumata nende juriidilisest vormist. See võimaldab RPS § 15 lõikes 2¹ sätestatud lühendatud aastaaruande esitamise võimalust, samuti teisi mikro- ning väikeettevõtjatele ettenähtud soodustusi, kohaldada edaspidi ka mittetulundusühingutele, korteriühistutele ja teistele juriidilistele isikutele.

Paragrahvi 1 punkt 4 – § 13 lõikes 2 asendatakse termin „majandusaasta alguskuupäeva“ kohasema terminiga „bilansipäev“. Muudatus on ajendatud asjaolust, et majandusaasta puhul kasutatakse raamatupidamise sõnavaras terminit bilansipäev, mis tähendab majandusaasta lõpu kuupäeva ning aruandeperioodi muudatus on sageli tingitud bilansipäeva muutuse soovist (st millise hetke seisuga koostatakse majandusaasta aruanne), mitte aruandeperioodi alguskuupäeva muutmise soovist.

Paragrahvi 1 punkt 5 – tegemist on normitehnilise muudatusega. Paragrahvi 14¹ lõikest 3 jäetakse välja tekstiosa, mis viitab 01.01.2018 kehtetuks tunnistatud sättele.

Paragrahvi 1 punkt 6 – paragrahvi 18 lõige 3¹ tunnistatakse kehtetuks, kuna ettevõtja suuruskategooriate kaasajastamise järgselt kaob vajadus kehtestatud erisuse järele.

Paragrahvi 1 punkt 7 – § 21 lõike 4 muudatus on normitehniline, viidatava normi sisu jääb samaks, kuid muudatus tuleneb § 24 muutmisest.

Paragrahvi 1 punkt 8 – paragrahvi 21 lõige 8 tunnistatakse kehtetuks, kuna ettevõtjate suuruskategooriate kaasajastamise järgselt kaob vajadus kehtestatud erisuse järele.

Paragrahvi 1 punkt 9 – kehtestatakse § 24 uus sõnastus, kuna olemasolevate sätete loetelu ei saa uute, ülaindeksiga sätetega täiendada, ilma et see muudaks sätete loogilist järjestust, mis peab toetama lõigetes 7 ja 8 eraldi rõhutatud 'ühikordse esitamise' printsiipi, see tähendab tegevusaruande eelnevate osanõuete täitmisel (näit kestlikkusaruandes) juba avaldatud sisu ei pea hilisemate osanõuete täitmisel enam üle kordama.

Lõige 1 sätestab tegevusaruande üldise sisu ja eesmärgi ning selles osas muudatusi ei ole. Seni lõikes 1 sisaldunud teine lause viiakse üle § 24 uude lõikesse 7. Nimetatud lause kohaselt peab tegevusaruanne sisaldama teavet raamatupidamiskohustuslase poolt välisriigis registreeritud filiaalide kohta. See nõue jääb kehtima, kuid kuulub loogiliselt tegevusaruande sisu sätestava lõike koosseisu.

Lõikes 2 sätestatakse äriühingust raamatupidamiskohustuslaste ring, kellele kohaldub kestlikkusaruande esitamise kohustus ning kestlikkusaruande sisu ja asukoht. Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivi (EL) 2022/2464 üldeesmärk on, et kõik suurettevõtjad, seahulgas need, kelle väärtpaberid ei ole Euroopa Liidu reguleeritud turul kauplemisele võetud ja VKE-d (välja arvatud mikroettevõtjad), kelle väärtpaberid on võetud kauplemisele Euroopa Liidu reguleeritud turul, esitaksid kestlikkusaruande. Seetõttu sätestatakse lõikes 2

kestlikkusaruande esitamise kohustus äriühingust suurettevõtjale ning audiitortegevuse seaduse § 13 lõike 1 punktis 1 nimetatud avaliku huvi üksuseks olevale äriühingust VKE-le (välja arvatud mikroettevõtjatele). Kuna Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivi (EL) 2022/2464 kohaselt tuleb kestlikkusteave esitada tegevusaruande selgelt tuvastatavas eraldi jaos, siis sätestatakse lõikes 2 sellekohane regulatsioon. Tegemist ei ole uudse lähenemisega, kuna ka kehtivas RPS-is on tegevusaruandel eraldiseisev alajaotis ühingujuhtimise aruande näol. Lõikes 2 sätestatakse ka Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivist (EL) 2022/2464 tulenev kestlikkusaruande sisu, milleks on ülevaade raamatupidamiskohustuslase tegevuse mõjudest keskkonna-, sotsiaal- ja ühingujuhtimise valdkondades.

Lõikes 3 sätestatakse standardid, millest tuleb kestlikkusaruande koostamisel lähtuda. Kestlikkusaruande koostamise ühtne alus kestlikkusaruandluse standardite näol tagab asjakohase ja piisava kestlikkusteabe andmise ning vähendab märkimisväärselt ühekordseid teabenõudeid. Seetõttu sätestatakse, et kõik suurettevõtjad peavad kestlikkusaruande koostamisel lähtuma Euroopa kestlikkusaruandluse standardist ning eelnõus nimetatud aruandekohustuslikud VKE-d Euroopa VKE kestlikkusaruandluse standardist.

Lõikes 4 sätestatakse Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivist (EL) 2022/2464 tulenev VKE kestlikkusaruande koostamise kohustusest vabastus juhul, kui ta kuulub konsolideerimisgruppi, mille konsolideeriv üksus on kohustatud koostama ja avalikustama konsolideerimisgrupi audiitorkontrollitud kestlikkusaruande vastavalt Euroopa kestlikkusaruandluse standardile, Euroopa VKE kestlikkusaruandluse standardile või üldtunnustatud kestlikkusaruandluse standarditele. Selline vabastus on ette nähtud vaid juhul, kui tütarettevõtjaks olev VKE on hõlmatud enda emaettevõtja konsolideeritud tegevusaruandega, mis sisaldab eelpool nimetatud standardite kohast kestlikkusteavet ning sellist vabastust kohaldatakse ka juhul, kui kontserni tasandil aruandeid esitav emaettevõtja on kolmandas riigis asuv ettevõtja, kes esitab kestlikkusteavet kooskõlas samaväärsete kestlikkusaruandluse standarditega.

Lõikes 5 sätestatakse loetelu teabest, mida lõike 4 kohaselt kestlikkusaruande koostamisest vabastatud raamatupidamiskohustuslane oma tegevusaruandes peab avaldama tagamaks kestlikkusteabe hõlpsa kättesaadavuse kõikidele isikutele ja kindlustamaks läbipaistvus selles osas, milline vabastatud tütarettevõtja emaettevõtja esitab aruande kontserni tasandil. Nimetatud põhjustel kohustub lõike 4 kohaselt kestlikkusaruande koostamise kohustusest vabastatud raamatupidamiskohustuslane avaldama oma tegevusaruandes lisaks teabele kestlikkusaruande koostamise kohustusest vabastamise kohta ka konsolideerimisgrupi kestlikkusaruande koostaja ärinime ja registrisse kantud asukoha ning konsolideerimisgrupi kestlikkusaruande veebilehe aadressi.

Lõikes 6 sätestatakse Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivist (EL) 2022/2464 tulenev erandlik olukord kestlikkusaruandes raamatupidamiskohustuslase oodatava arengu või läbirääkimisjärgus olevate küsimuste avalikustamata jätmise võimaluse kohta. See on võimalik vaid juhul, kui avalikustamata jätmine ei takista õiglase ja tasakaalustatud ülevaate saamist raamatupidamiskohustuslase arengust, tulemustest, positsioonist ja tema tegevuse mõjust ning kui avalikustamine oluliselt kahjustaks tegevjuhtkonna põhjendatud arvamuse kohaselt raamatupidamiskohustuslase äripositsiooni.

Lõigetes 7 ja 8 sätestatakse tegevusaruande muude sisunõuete loetelu, mis on olulises osas analoogne varasemalt sama paragrahvi lõigetes 2 ja 3 sätestatuga. Kummagi lõike avalause rõhutab ühekordse esitamise printsiipi, mille kohaselt tegevusaruande eelnevate osanõuete täitmisel (näiteks kestlikkusaruandes) ei tule juba avaldatud sisu hilisemate osanõuete täitmisel

enam üle korrata. Lisaks tuuakse lõikesse 7 üle varasemalt sama paragrahvi avalõikes olnud nõue ettevõtja poolt välisriigis avatud filiaalidest ülevaate andmise osas, mis omakorda on osa ettevõtja kui terviku organisatsioonistruktuurist. Samuti on nimetatud lõigetes sätestatud sellised Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist (EL) 2022/2464 tulenevad lisanõuded, mis ei ole ülevõetavad otseviitega Euroopa kestlikkusaruandluse standardile (ESRS). Lõike 8 punktides 6 ja 7 sätestatakse nimetatud direktiivi artiklites 19 ja 20 sätestatud nõuded teabe esitamiseks ettevõtte olulisemate immateriaalsete ressursside ja mitmekesisuspoliitika kohta.

Lõigete 9 ja 10 muudatus tuleneb § 24 kui terviku muutmisest ning sätestatakse kehtiva RPS-i § 24 lõigetes 4 ja 5 sisalduv regulatsioon.

Paragrahvi 1 punkt 10 – kehtestatakse § 25 uus pealkiri ja tekst. Lisaks direktiivi ülevõtmise vajadusele parandatakse siin ka mõned aastaaruannete esitamise ja nende digiallkirjastamise protsessiga tekkinud praktilised probleemid. Eelkõige korrastatakse § 25 tekst ajalise järjestuse aspektist lähtuvalt, kuna majandusaasta aruande heakskiitmine saab toimuda pärast selle vorminõuetekohast koostamist.

Lõikes 1 sätestatakse majandusaasta aruande eesti keeles ja kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis koostamise kohustus. Kehtivas RPS-is (§ 15 lõige 5) on sätestatud vaid raamatupidamise aastaaruande eesti keeles koostamise kohustus. Selguse huvides ning seoses kestlikkusaruande lisandumisega tegevusaruandesse laiendatakse seda nõuet majandusaasta aruandele tervikuna. Samuti pannakse äriühingust suurettevõtjale ja avaliku huvi üksusele majandusaasta aruande vormistamisel täiendavad nõuded, mis on sätestatud komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2018/815, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/109/EÜ seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, millega määratakse kindlaks ühtne elektrooniline aruandlusvorming (ELT L 143, 29.05.2019, lk 1–792), ja määruses (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43). Nimetatud määrusega kohustatakse äriühingust suurettevõtjat ja avaliku huvi üksust esitama majandusaasta aruannet elektroonilises XHTML aruandlusvormingus, mis on kindlaks määratud komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2019/815. Praktikas tähendab kõnealune muudatus seda, et kui seni oli noteeritud ettevõtetel olnud kohustus esitada XHTML vormingus aastaaruanne vaid börsile, siis tulevikus peab seda samas vormingus saama esitada ka äriregistrile.

Lõikes 2 täpsustatakse majandusaasta aruande koostamise ja heakskiitmise protseduuri ning eelkõige RPS-i ja äriseadustiku vahelist tööjaotust selle määratlemisel, see tähendab, et kui RPSis sätestatakse reeglid majandusaasta aruande koostamise kohta, siis reeglid selle dokumendi (koos vandeaudiitori aruande ja muude kohalduvate dokumentidega) kinnitamise, allkirjastamise ja äriregistrile esitamise kohta tulenevad äriseadustikust ja valdkonna eest vastutava ministri määrusest, milleks eelnõu koostamise ajal on justiitsministri 28. detsembri 2005. a määrus nr 59 „Kohtule dokumentide esitamise kord“. Lõikes 2 säilitatakse ka kehtivas RPS-is sisalduv tegevjuhtkonna kinnitus majandusaasta aruandes esitatud andmete õigsuse ja täielikkuse kohta. See on ökonoomne ja otstarbekas ettevõtjale ning selle muutmiseks puudub vajadus.

Lõikes 3 sätestatakse õigusnorm, mille sisu kattub suures ulatuses kehtiva RPS § 25 lõigetes 2 ja 3 sätestatuga. Välja jäetakse vaid ebavajalik viide füüsilisest isikust ettevõtjale.

Lõikes 4 sätestatakse tingimus, mille kohaselt ei lisata majandusaasta aruandele e-allkirja kui majandusaasta aruanne on koostatud, kinnitatud ja esitatud e-äriregistri kaudu ning aruande

kinnitaja ja esitaja on turvalisel viisil tuvastatud. Muudatuse eesmärk on võimaldada majandusaasta allkirjastamisel e-äriregistris soovi korral vältida digiallkirjastatud dokumendikonteinerite loomist, ehk teisisõnu võimaldada samasuguse esitusrežiimi kasutamist, nagu on Eestis seni rakendatud näiteks maksudeklaratsioonide esitamisel e-maksuametis.

Paragrahvi 1 punkt 11 – § 31 lõikes 2 jääb viite sisu samaks, kuid muudatus tuleneb § 24 tervikuna muutmisest.

Paragrahvi 1 punkt 12 – § 31 lõike 4 muudatusega sätestatakse isikute ring, kellele Eestis kohaldatakse konsolideeritud kestlikkusaruande esitamise kohustust tulenevalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) artiklist 29a. Kuna RPS § 28 lõige 2 tagab, et RPS §-is 24 sätestatud kestlikkusaruande reeglid kehtivad ka konsolideeritud kestlikkusaruande suhtes, siis ei ole vaja neid siin täiendavalt üle korrata. Samas, tulenevalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) nõuetest ei kattu konsolideeritud kestlikkusaruande koostamisest vabastatud ettevõtjate ring ja konsolideeritud finantsaruannete koostamisest vabastatud ettevõtjate ring omavahel – börsil noteeritud suurettevõtjad ei vabane kestlikkusaruande esitamise kohustusest ka siis, kui nad kuuluvad ise suuremasse kontserni, mille emettevõtja neid hõlmava konsolideeritud kestlikkusaruande juba esitab. Seetõttu ei laiene konsolideeritud kestlikkusaruandlusele RPS § 29 sätestatud erandid.

Paragrahvi 1 punkt 13 – § 31 lõiked 5 ja 6, mis sätestasid mõningaid konsolideerimisgrupi konsolideeritud aruande koostamise ja esitamise reegleid, tunnistatakse kehtetuks, kuna kestlikkusaruande koostamise ja kehtestamise kohustuse järgselt ei ole need enam vajalikud. Nimetatud sätted on seotud § 31 lõike 4 kehtiva sõnastusega ja tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2013/34 kestlikkusaruande kehtestamisega asendatud nõuetest.

Paragrahvi 1 punkt 14 – § 31 lõigetega 7–10 sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist (EL) 2022/2464 tulenevad reeglid kolmandas riigis asutatud konsolideerimisgrupi lõpliku emettevõtja Euroopa Liidus asuva tütarettevõtja ja filiaali kestlikkusaruande ning selle audiitorkontrolli tulemuste esitamiseks. Euroopa Liidu territooriumil olulisel määral tegutsevate kolmandate riikide ettevõtjate hõlmamine nimetatud kohustusega on vajalik seetõttu, et ka kolmandate riikide ettevõtjad vastutaksid oma mõju eest inimestele ja keskkonnale ning et kõigil Euroopa Liidu siseturul tegutsevatel ettevõtjatel oleksid võrdsed võimalused. Seetõttu sätestatakse lõikes 7 kolmandas riigis asutatud konsolideerimisgrupi tütarettevõtja ja filiaali kohustus avaldada lõpliku emettevõtja poolt vastavalt Euroopa kestlikkusaruandluse standardile või üldtunnustatud kestlikkusaruandluse standarditele koostatud kestlikkusaruanne ning täpsustakse, et sellist kohustust ei kohaldata mikroettevõtjale.

Lõikega 8 kohustatakse tütarettevõtjat ja filiaali koostama ja avalikustama kestlikkusaruannet juhul, kui kolmandas riigis asutatud emettevõtja ei esita tütarettevõtjale või filiaalile nende nõudmisel kestlikkusaruande koostamiseks nõutud teavet vaatamata asjaolule, et nad on teinud kõik endast oleneva vajaliku teabe saamiseks. Sellisel juhul kohustuvad tütarettevõtja ja filiaal koostama ja avaldama kestlikkusaruande, mis sisaldab kogu tema valduses olevat teavet, ning tegema kestlikkusaruandes sellekohase märke. Ka olukorras, kus kolmandas riigis asutatud emettevõtja ei esita tütarettevõtjale või filiaalile kestlikkusaruande audiitorkontrolli arvamust, kohustub tütarettevõtja või filiaal tegema kestlikkusaruandes sellekohase märke.

Lõigetes 9 ja 10 sätestatakse isikute ring, kellele kohaldatakse eelmises kahes lõikes sätestatud kohustusi. Isikute ringi määramisel on lähtutud proportsionaalsusest ja esitatavate kohustuste täidetavusest. Seetõttu pannakse kõnealune kohustus vaid äriühingust suurettevõtjale, avaliku

huvi üksusele audiitortegevuse seaduse § 13 lõike 1 tähenduses ja filiaalile juhul, kui nende konsolideerimisgrupi müügitulu lepinguriikides kahel viimasel järjestikusel majandusaastal oli üle 150 000 000 euro. Lisaks kohaldatakse filiaalile nimetatud kohustust üksnes juhul, kui tema eelmise majandusaasta müügitulu oli üle 40 000 000 euro ja kui konsolideerimisgrupis ei ole muud tüürettevõtjat, kellele see kohustus kohaldub.

Paragrahvi 1 punkt 15 – §-s 31¹ asendatava viite sisu jääb samaks ning tegemist on vaid normitehnilise muudatusega, mis tuleneb § 24 tervikuna muutmisest.

Paragrahvi 1 punkt 16 – § 45² lõikes 1 tehakse normitehniline muudatus ja jäetakse välja tekstiosa „teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.06.2013, lk 19)“. Tegemist on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2013/34 täieliku nimetusega ja selle avaldamismärkega ning see esitatakse RPS § 3 punktis 9¹, kuna selles sättes viidatakse nimetatud direktiivile esimest korda.

Paragrahvi 1 punkt 17 – lisatavas §-s 61³ esitatakse rakendussätetena konsolideerimisgrupi erisused kestlikkusaruande koostamisel ja avaldamisel. Tegemist on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist nr 2022/2464 tuleneva regulatsiooniga. Lõikega 1 antakse ühele konsolideerimisgrupi liikmesriigis asutatud tüürettevõtjale, kelle käive liikmesriikides oli vähemalt ühel viimasest viiest majandusaastast konsolideeritud alusel suurim ning kelle konsolideerimisgrupi lõplik emaettevõtja asub kolmandas riigis, võimalus koostada konsolideeritud kestlikkusaruanne liikmesriigis asutatud konsolideerimisgrupi ulatuses aruandeperioodide kohta, mis lõpevad hiljemalt 2030. aasta 6. jaanuaril. Lõikes 2 sätestatakse sellises kestlikkusaruandes avalikustatava teabe sisu, mis tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 165, lk 13), artiklist 8. Sisuliselt tuleb sellises kestlikkusaruandes esitada teave selle kohta, kuidas ja millises ulatuses on ettevõtja tegevus seotud keskkonnasäästliku majandustegevusega. Lõikes 3 täpsustatakse asjaolu, mille kohaselt tuleb selline kestlikkusaruanne koostada ja avaldada vastavalt Euroopa kestlikkusaruandluse standardile. Lõikega 4 sätestatakse olukord, kus juhul, kui konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande koostamise kohustusest vabastatud tüürettevõtja, kelle kõik aktsiad või osad kuuluvad ühte konsolideerimisgruppi, mille lepinguriigis registreeritud konsolideeriv üksus on kohustatud koostama ja avalikustama konsolideerimisgrupi auditeeritud majandusaasta aruande, koostab konsolideeritud kestlikkusaruande, käsitletakse seda konsolideerimisgrupi aruandena. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852 artikli 8 kohaselt koostatud kestlikkusaruanne loetakse vastavaks üldtunnustatud kestlikkusaruandluse standarditele.

Paragrahvi 1 punkt 18 — § 62 lõigetes 17–22 sätestatakse ettevõtja kategooria kindlaksmääramise suurskriteeriumite kohaldamise aeg ning kestlikkusaruande esitamise kohustuse tekkimise ajalised reeglid eri tüüpi ettevõtjatele. Tegemist on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2022/2464 tulenevate üleminekusätetega. Lõike 17 kohaselt kohaldatakse ettevõtja kategooria kindlaksmääramise suurskriteeriumeid 2024. aasta 1. jaanuaril või hiljem algavate majandusaastate kohta.

Lõike 18 kohaselt kohaldatakse kestlikkusaruande esitamise kohustust äriühingust suurettevõtja ja suure konsolideerimisgrupi, kes on audiitortegevuse seaduse §-s 13 nimetatud

avaliku huvi üksus ja kelle keskmine töötajate arv majandusaasta jooksul on suurem kui viissada, aruandeperioodidele, mis algavad 2024. aasta 1. jaanuaril või hiljem.

Lõike 19 kohaselt rakendatakse kestlikkusaruande koostamise kohustust äriühingust suurettevõtja ja suure konsolideerimisgrupi aruandeperioodidele, mis algavad 2025. aasta 1. jaanuaril või hiljem.

Lõike 20 kohaselt kohaldatakse kestlikkusaruande esitamise kohustust aruandekohustuslikule VKE-le, kes on audiitortegevuse seaduse §-s 13 lõike 1 punktis 1 nimetatud avaliku huvi üksus, aruandeperioodidele, mis algavad 2026. aasta 1. jaanuaril või hiljem. Kestlikkusaruande esitamise kohustust ei kohaldata VKE-le, kes on audiitortegevuse seaduse §-s 13 nimetatud avaliku huvi üksus, enne 2028. aasta 1. jaanuaril algavate majandusaastate kohta juhul, kui ta esitab tegevusaruandes kestlikkusaruande esitamata jätmise põhjenduse.

Lõike 21 kohaselt rakendatakse kestlikkusaruande esitamise kohustust kaptiivkindlustusandja⁹ ja kaptiivedasikindlustusandja¹⁰ ning väike ja mittekeeruka finantsinstitutsiooni, kes on suurettevõtja või väikeettevõtja ja keskmise suurusega ettevõtja ja audiitortegevuse seaduse §-s 13 nimetatud avaliku huvi üksus, aruandeperioodidele, mis algavad 2026. aasta 1. jaanuaril või hiljem.

Lõike 22 kohaselt kohaldatakse RPS § 31 lõigetes 7–10 sätestatud kolmandas riigis asutatud konsolideerimisgrupi lõpliku emavettevõtja Euroopa Liidus asuva tütarvõttevõtja ja filiaali kestlikkusaruande ning selle audiitorkontrolli tulemuste esitamiseks konsolideeritud kestlikkusaruande esitamise kohustust kolmanda riigi äriühingust suurettevõtja ning äriühingust väikeettevõtja ja keskmise suurusega ettevõtja, kes on audiitortegevuse seaduse §-s 13 nimetatud avaliku huvi üksus, aruandeperioodidele, mis algavad 2028. aasta 1. jaanuaril või hiljem. Kestlikkusaruande esitamise kohustuse tekkimise ajaliste piirangute sätestamine on vajalik seetõttu, et arvestada ettevõtja suurusest lähtuvalt kestlikkusaruande esitamiseks vajaliku piisava ettevalmistusajaga ja vahendite olemasoluga ning EL-is kujunenud keeruliste majanduslike oludega.

Paragrahvi 1 punkt 19 – täiendatakse seaduse normitehnilist märkust viitega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile (EL) 2022/2464.

§ 2. Audiitortegevuse seaduse muudatused

Paragrahvi 2 punkt 1 – kogu seaduse ulatuses asendatakse mõiste „avaliku sektori vandeaudiitor“ mõistega „avaliku sektori finantsvandeaudiitor“. Muudatus tuleneb mõiste „vandeaudiitor“ muutmisest ning asjaolust, et avaliku sektori vandeaudiitor ei vii läbi kestlikkusaruande audiitorkontrolli. Avaliku sektori vandeaudiitori kutsetaseme nõue seondub avaliku sektori raamatupidamise aastaaruandega.

Paragrahvi 2 punkt 2 – sätestatakse, et seaduses kasutatakse edaspidi sõna „vandeaudiitor“ kui räägitakse õigustest või kohustustest, mis rakenduvad nii finantsvandeaudiitorile kui ka kestlikkusvandeaudiitorile. Muudatuse tingib vandeaudiitori mõiste muutumine.

⁹ Kaptiivkindlustusandja on kindlustusandja, kelles ei oma osalust teine kindlustusandja ega selle kindlustusandjaga samasse konsolideerimisgruppi kuuluv ettevõtja ning kes võtab kindlustuslepingu alusel üle üksnes temas osalust omava ettevõtja või temaga samasse konsolideerimisgruppi kuuluva ettevõtja riske.

¹⁰ Kaptiivedasikindlustusandja on edasikindlustusandja, kelles ei oma osalust teine kindlustusandja ega selle kindlustusandjaga samasse konsolideerimisgruppi kuuluv ettevõtja ning kes võtab edasikindlustuslepingu alusel üle üksnes temas osalust omava ettevõtja või temaga samasse konsolideerimisgruppi kuuluva ettevõtja riske.

Paragrahvi 2 punkt 3 – §-s 3 defineeritakse finantsvandeaudiitori ja kestlikkusvandeaudiitori terminid läbi kindlustandva audiitorteenuse objekti. Finantsvandeaudiitori kindlustandva audiitorteenuse objektiks on möödunud perioodide rahandusinformatsioon. Kestlikkusvandeaudiitori kindlustandva audiitorteenuse objektiks on kestlikkusaruanne^{Error! Bookmark not defined.}. Siiani hõlmas kohustuslik audiitorkontroll raamatupidamise aastaaruannet ning teatud info vastavuse nõudeid tegevusaruandes. Vandeaudiitori finantsarvestuse suunitlust ei olnud varasemalt vajalik välja tuua. Lisanduva kestlikkusaruande audiitorkontrolli eesmärgiks on aidata tagada kestlikkusaruande andmete õigsus ja kohasus ning finants- ja kestlikkusteabe ühendatavus ja sidusus.

Paragrahvi 2 punkt 4 – laiendatakse kolmanda riigi vandeaudiitori pädevust ka kolmandas riigis registreeritud äriühingu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditile ja ülevaatusele.

Paragrahvi 2 punktid 5–7 – sätestatakse kutseeksami korraldamisel ja vastuvõtmisel eksamineeritavalt võetava kutseksamitasu maksimaalse suuruse ühtlustatud määr summas 400 eurot raamatupidamise, kestlikkusarvestuse ja vandeaudiitori eriosade sooritamise eest. Kutseeksami korraldamise ja vastuvõtmise maksimaalseid tasusid muudeti viimati 2017. aastal. Audiitortegevuse järelevalvenõukogu kutseksamitasu kehtestajana ei ole seni rakendanud maksimaalset tasu ning kutseksamitasu on olnud viimasel kuuel aastal 525 eurot (raamatupidamise eriosa eest 250 eurot ja vandeaudiitori eriosa eest 275 eurot). Kutseksamitasu katab kutseeksami korraldamise ja vastuvõtmisega kaasnevaid kulusid, millest suurima osa moodustab eksamikomisjoni liikmetele makstav palgatasu. Muudatusega loome võimaluse ajakohastada kutseeksami tasu. Kestlikkusarvestuse eriosa puhul on tegu uue eriosaga ning kuigi see koosneb vaid kahest eksamimoodulist, on siiski tegemist uue eksamiosa loomisega, mis toob endaga kaasa ka täiendava ressursivajaduse.

Paragrahvi 2 punkt 8 – § 19 lõikes 1 sätestatud kutseeksami jagude loetelu täiendatakse kestlikkusarvestuse eriosaga. Seni kohustus vandeaudiitori kutse taotleja sooritama arvestusala eksperdi kutseeksami raamatupidamise ja vandeaudiitori eriosa. Kutseeksami raamatupidamise eriosa sooritamise kontrollitakse eksaminandi teadmisi ja oskusi finantsarvestuse ja aruandluse alal. Kutseeksami vandeaudiitori eriosa tegemisega kontrollitakse vandeaudiitori kutse taotleja teadmisi ja oskusi audiitorkontrolli alal. Kutseeksami vandeaudiitori eriosa tuleb sooritada nii finantsvandeaudiitori kui kestlikkusvandeaudiitori kutse taotlejal. Kestlikkusaruande kontrolli kohustusega lisandub kutseeksami kestlikkusarvestuse eriosa sooritamise kohustus neile eksaminantidele, kes taotlevad kestlikkusvandeaudiitori kutset. Kutseeksami kestlikkusarvestuse eriosa sooritamise kontrollitakse, kas eksaminandil on vajalikul tasemel teoreetilised teadmised valdkondades, mis on olulised kestlikkusaruande kontrollimiseks ning kas ta on suuteline neid teadmisi praktikas rakendada.

Paragrahvi 2 punktid 9 ja 10 – § 20 lõiget 2 täiendatakse kestlikkusvandeaudiitori eksamieelse praktiseerimise kohustusega vandeaudiitori juhendamisel kindlaksmääratud kestusega aja jooksul. Finantsvandeaudiitori kutse taotlejale jääb endiselt kehtima eksamieelne kolmeaastane kohustuslik praktiseerimine lepinguriigis tunnustatud vandeaudiitori juhendamisel. Kestlikkusvandeaudiitori kutse taotleja kohustub nimetatud kolmeaastasest praktiseerimise perioodist vähemalt kaheksa kuud praktiseerima kestlikkusaruande audiitorkontrolli või muu kestlikkusega seotud teenuste osutamist mõnes lepinguriigis tunnustatud vandeaudiitori juhendamisel. Tegemist on Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivist (EL) 2022/2464 tuleneva kohustusega, mille eesmärgiks on tagada kestlikkusvandeaudiitori suutlikkus rakendada praktikas enda teoreetilisi teadmisi

valdkondades, mis on olulised kestlikkusaruande audiitorkontrolliks. Sellise kohustuse kehtestamisega tagatakse finants- ja kestlikkusvandeaudiitorile ühetaoliste nõuete kohaldumine. Seaduseelnõus on ette nähtud üleminekusäte vandeaudiitorile, kellele on antud Eestis vandeaudiitori kutse enne 2024. aasta 1. jaanuari, isikule, kelle vandeaudiitori kutset on tunnustatud enne 2024. aasta 1. jaanuari ja isikule, kes 2024. aasta 1. jaanuari seisuga on esitanud dokumendid vandeaudiitori kutseeksami sooritamiseks. Nimetatud isikute ringile ei kohaldata kestlikkusaruande audiitorkontrolli teenuse osutamise korral kestlikkusaruande audiitorkontrolli või muu kestlikkusega seotud teenuste osutamise kaheksakuulise perioodi praktiseerimise nõuet, kutseeksami kestlikkusarvestuse eriosa sooritamise nõuet ega kutse samaväärseks tunnustamiseks sobivustesti sooritamise nõuet. Siiski kohustatakse vandeaudiitorit, kellele on antud vandeaudiitori kutse enne 2026. aasta 1. jaanuari, kestlikkusaruandluse audiitorkontrolli audiitorteenuse osutamiseks täiendama oma teadmisi ja oskusi Audiitorkogu korraldatud kestlikkusaruande ja selle audiitorkontrolli koolitusel enne 2026. aasta 1. jaanuari.

Paragrahvi 2 punkt 11 – muudatus tuleneb AudS § 19 lõike 1 täiendamisest punktiga 1¹, so kutseeksami jagude loetellu kestlikkusarvestuse eriosa lisamisega. Kehtiva AudS-i kohaselt Audiitorkogu koostab ja esitab Rahandusministeeriumile kutseeksami raamatupidamise ja vandeaudiitori eriosa ning tunnustamise sobivustesti programmi. Muudatusega kohustatakse Audiitorkogu koostama ja esitama Rahandusministeeriumile ka kutseeksami kestlikkusarvestuse eriosa programmi, kuna kestlikkusarvestuse eriosa programmi erinev käsitlemine raamatupidamise ja vandeaudiitori eriosast on põhjendamatu ja ebavajalik, kuna Audiitorkogu põhikirja kohaselt Audiitorkogu audiitortegevuse korraldamiseks loodud kutseühendus.

Paragrahvi 2 punktid 12–14 – § 22 lõigetes 1 ja 2 täiendatakse arvestusala eksperdi kutseeksami programmiga hõlmata valdkondi ja teemasid. Lõikes 1 sätestatud valdkondade hulka lisatakse kestlikkusarvestus ning lõikes 2 sätestatud teemade hulka lisatakse Euroopa kestlikkusaruandluse standardid ja nende tõlgendused, kestlikkusanalüüs, keskkonnaõigus ja kestlikkusaspektidega seotud hoolsuskohustuse täitmise menetlused. Nimetatud valdkondade ja teemade lisamine, sealhulgas terminid „kestlikkusanalüüs“ ja „kestlikkusaspektidega seotud hoolsuskohustuse täitmise menetlused“ tulenevad Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivist (EL) 2022/2464.

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivi (EL) 2022/2464/EL kohaselt on kestlikkusaspektidega hõlmatud keskkonna- ja sotsiaalsed ning inimõiguste ja ühingujuhtimise tegurid. Hoolsuskohustuse täitmine on direktiivi 2022/2464/EL selgitusmärkuse kohaselt menetlus, mida ettevõtjad rakendavad oma tegevusega seotud oluliste tegelike ja võimalike kahjulike mõjude kindlakstegemiseks, seiramiseks, ärahoidmiseks, leevendamiseks, parandamiseks või lõpetamiseks ning milles määratakse kindlaks, kuidas ettevõtjad neid kahjulikke mõjusid käsitlevad. Ettevõtja tegevusega seotud mõju hõlmab ettevõtja otseselt põhjustatud mõju, samuti mõju, millele ettevõtja kaasa aitab, ja mõju, mis on ettevõtja väärtusahelaga muul viisil seotud.

Hoolsuskohustuse täitmise menetlus hõlmab kogu ettevõtja väärtusahelat, kaasa arvatud tema enda tegevust, tooteid ja teenuseid, ärisuhteid ja tarneahelaid. Seega mõistetakse termini „kestlikkusaspektidega seotud hoolsuskohustuse täitmise menetlused“ all kestlikkusaspektide osas eelmises lauses sätestatud.

Kestlikkusanalüüsi sisustamisel saab lähtuda finantsanalüüsi sisu analoogiast. Finantsanalüüs tähendab ettevõtja, mõne tegevuse või projekti elujõulisuse, stabiilsuse ja kasumlikkuse

hindamist. Kestlikkusanalüüs hõlmab endas hinnangut kestlikkuse teemade osas, mis väliselt mõjutavad ettevõtjat ja seda, kuidas ettevõtja mõjutab keskkonda ja inimesi (kahese olulisus hindamine).

Paragrahvi 22 lõike 2 punktis 3 asendatakse ühtlasi „hea raamatupidamistava“ kaasaegse korrektse nimetusega „finantsaruandluse standard“.

Paragrahvi 2 punktid 15–17 – sätestatakse kutseeksami eriosad, mis tuleb finants- ja kestlikkusvandeaudiitori kutse taotlemiseks sooritada. Finantsvandeaudiitor peab sooritama raamatupidamise ja vandeaudiitori eriosad ning kestlikkusvandeaudiitor kestlikkusarvestuse ja vandeaudiitori eriosad. Samuti sätestatakse tingimus, mille kohaselt arvestatakse finantsvandeaudiitori kutse taotlemisel sooritatud vandeaudiitori kutseeksami eriosa sooritamist ka kestlikkusvandeaudiitori kutse taotlemisel ja vastupidi. Seega on tegemist isikule soodsa tingimusega ning juba sooritatud vandeaudiitori eriosa ei pea täiendava kutse taotlemisel uuesti sooritama. Kolmanda riigi või lepinguriigi vandeaudiitor peab kestlikkusvandeaudiitori kvalifikatsiooni tunnustamiseks sooritama kestlikkusaruandluse audiitorkontrolli käsitlevate Eesti õigusaktide tundmise sobivustesti. Paragrahvi 24 lõikes 3 parandatakse keeleline ebatäpsus vandeaudiitori kutse tunnustamise osas.

Paragrahvi 2 punkt 18 – § 26 tunnistatakse kehtetuks, kuna kutseeksami raamatupidamise ja vandeaudiitori eriosa alamosad sätestatakse rahandusministri 15. juuli 2019. a määruses nr 35 „Arvestusala eksperdi kutseeksami programm“.

Paragrahvi 2 punktid 19 ja 20 – sätestatakse kolmanda riigi vandeaudiitori audiitortegevuse registris registreerimine, kui ta esitab vandeaudiitori aruande selle kolmanda riigi äriühingu kestlikkusaruande kohta, kelle emiteeritud väärtpaberid on võetud kauplemisele Eesti reguleeritud väärtpaberiturul. Tegemist on seni kehtinud kolmanda riigi vandeaudiitori registreerimise reegli laiendamisega kestlikkusaruande audiitorkontrollile. Samuti sätestatakse kolmanda riigi vandeaudiitori registreerimiskohustuse täitmata jätmise tagajärg, milleks on kolmanda riigi audiitori või audiitorettevõtja poolt koostatud raamatupidamise aastaaruande, kestlikkusaruande ja konsolideeritud aruande audiitorkontrolli aruande tühisus.

Paragrahvi 2 punktid 21 ja 22 – sätestatakse audiitortegevuse järelevalvenõukogu (edaspidi *AJN*) kohustus menetleda AudS § 32 lõikes 4 loetletud rikkumisi kutse äravõtmise otsustamiseks eraldi finantsvandeaudiitori ja kestlikkusvandeaudiitori osas. Muudatus on vajalik, kuna finantsvandeaudiitori ja kestlikkusvandeaudiitori audiitorkontrolliobjektid on erinevad ning olulised rikkumised kestlikkusaruande audiitorkontrolli töövõtus ei tähenda automaatselt seda, et need rikkumised esinevad ka raamatupidamise aastaaruande töövõttudes. Paragrahvi 32 lõikes 10 tehakse täpsustus, mille kohaselt toob vaid finantsvandeaudiitori kutse äravõtmine endaga kaasa selle olemasolul ka avaliku sektori finantsvandeaudiitori kutsetaseme äravõtmise. Kui vandeaudiitor omab mõlemat kutset ning soovib ühest neist loobuda, kohustub ta tegema vastavasisulise avalduse, mille põhjal *AJN* otsustab kutse äravõtmise vastavalt AudS § 32 lõikele 1.

Paragrahvi 2 punkt 23 – sätestatakse täiendav täiendusõppe tundide määr vähemalt 40 akadeemilise tunni ulatuses kolmeaastase arvestusperioodi jooksul vandeaudiitorile, kes omab samaaegselt nii finants- kui ka kestlikkusvandeaudiitori kutset. Kehtiva AudS-i kohaselt on vandeaudiitor kohustatud osalema täiendusõppes 120 tunni ulatuses, mille ta peab täitma kolme aasta jooksul ning millest pool (60 tundi) kohustub ta täitma hiljemalt teise aasta lõpuks. Nimetatud kohustus jääb kehtima finantsvandeaudiitorile ka edaspidi ning seda laiendatakse ka kestlikkusvandeaudiitorile. Juhul, kui vandeaudiitoril on nii kestlikkus- kui ka

finantsvandeaudiitori kutse, kohustub ta kolme aasta jooksul osalema täiendusõppes 160 tunni ulatuses.

Paragrahvi 2 punktid 24–26 – § 46 lõike 1 punktist 1 jäetakse välja lauseosa „üle võetud ja“, kuna nimetatud rahvusvahelised standardid kehtestatakse Euroopa Komisjoni määrusega. Vandeaudiitori kutsetegevuse standardite hulka lisatakse rahvusvahelised kestlikkuskindluse standardid (International Standard on Sustainability Assurance (ISSA 5000)). Tegu on loomisjärgus oleva rahvusvahelise standardiga kestlikkusaruannete kontrollimiseks. Nimetatud standard põhineb kehtival rahvusvahelisel kindlustandvate teenuste standardil ISAE 3000. Paragrahvi 46 lõike 3 punktis 5 nimetatud standardi nimetus sätestatakse mitmuses, kuna tegemist on enam kui ühe standardiga. Lisatavad standardid sisaldavad kestlikkusaruannete audiitorkontrolli läbiviimise reegleid.

Paragrahvi 2 punkt 27 – laiendatakse § 48 lõikes 3 toodud luba teabe avaldamiseks ka ettevõtja sama majandusaasta aruande koosseisu kuuluva eraldiseisva aruande audiitorkontrolli läbiviivale vandeaudiitorile. Kui raamatupidamise aastaaruande kontrollimiseks sõlmib ettevõtja kliendilepingu ühe audiitorettevõtjaga, siis kestlikkusaruande audiitorkontrolli teostamiseks võib ettevõtja sõlmida lepingu ka teise audiitorettevõtjaga, kes osutab kestlikkusaruande audiitorkontrolli teenust. Kui ühe audiitorettevõtja sees on majandusaasta aruande koosseisu kuuluva eraldiseisva aruande audiitorkontrolli teostamiseks teabe jagamine võimalik, siis erinevate audiitorettevõtjate vahel ühe kliendi sama majandusaasta aruande erinevate kontrollide puhul tulenevalt kutsesaladuse hoidmise kohustusest selline õigus puudub. Muudatusega lubatakse avaldada teavet kliendi sama majandusaasta aruande koosseisu kuuluva eraldiseisva aruande audiitorkontrolli läbiviivale vandeaudiitorile ning sellises olukorras nimetatud teabe avaldamist ei peeta ametisaladuse hoidmise kohustuse rikkumiseks.

Paragrahvi 2 punkt 28 – seadust täiendatakse §-ga 51¹, millega sätestatakse kestlikkusaruande audiitorkontrolli sisu, objekt ja eesmärk. Kestlikkusaruande audiitorkontroll on kindlustandev audiitorteenus ning AudS § 44 lõike 2 kohaselt liigitub see raamatupidamise aastaaruande auditi ja ülevaatusse kõrval muu kindlustandva audiitorteenuse alla. Kestlikkusaruande audiitorkontrolli tuleb teostada kooskõlas rahvusvahelise kestlikkuskindluse standardiga (ISSA 5000). Kestlikkusaruande audiitorkontrolli objektiks on kliendi poolt ESRS standardite kohaselt koostatud kestlikkusaruandes sisalduv kestlikkusteave. Kestlikkusaruande audiitorkontrolli eesmärgiks on võimaldada kogutud tõendusmaterjali põhjal vandeaudiitori aruandes avaldada ettenähtud kasutajale kokkuvõtet või arvamust. Kuna esialgu rakendub kestlikkusaruande audiitorkontrollile piiratud kindlustunnet andev audiitorkontrolli kohustus, siis sisalduv vandeaudiitori aruandes kokkuvõte. Kui Euroopa Komisjon otsustab, et kestlikkusaruande põhjendatud kindlustunnet andva audiitorkontrolli teostamine on võimalik ning kehtestab vastavad standardid, siis tuleb kestlikkusaruande audiitorkontrolli vandeaudiitori aruandes avaldada arvamust. Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivi (EL) 2022/2464 kohaselt on eesmärk tagada raamatupidamise aastaaruande ja kestlikkusaruande sarnane kindlustase ning see saavutatakse kindlustaseme järkjärgulise tõstmisega. Järkjärguline üleminek piiratud kindlustunnet andvalt audiitorkontrolli kohustuselt põhjendatud kindlustunnet andvale audiitorkontrolli kohustusele võimaldab ka kestlikkusvandeaudiitorite ja ettevõtete aruandlustavadel järkjärgult edasi areneda. Lisaks suurendab selline järkjärguline lähenemisviis ettevõtjate kulusid järk-järgult, kuna kestlikkusaruande piiratud kindlustunnet andva audiitorkontrolli töövõtt on soodsam kui põhjendatud kindlustunnet andva audiitorkontrolli teostamine.

Paragrahvi 2 punktid 29–32 – tegemist on § 54 lõigetesse 1–4 tehtavate samasisuliste muudatustega, millega lisatakse kõikides lõigetes sätestatud vandeaudiitori aruande aluseks

olevate töövõtutüüpide loetelusse auditi ja ülevaatuse kõrvale ka kestlikkusaruande audiitorkontroll.

Paragrahvi 2 punktid 33–35 – § 55 täiendamisega lõikega 1⁴ antakse võimalus valida raamatupidamise aastaruande ja kestlikkusaruande audiitorkontrolli teostamiseks erinevad audiitorühingud või vandeaudiitorid. See võimaldab raamatupidamise aastaaruannete ja kestlikkusaruannete kontrollimisel laiemat valikut nii ettevõtjale kui ka audiitorühingutele. Paragrahvi 55 lõike 2 punktist 4 välja jäetava tekstiosaga laiendatakse sätte kohaldumist kliendilepingus ka kestlikkusaruande audiitorkontrolli kohustusega konsolideeritava üksuse vandeaudiitori aruande allkirjastajas kokku leppimisele. Samuti sätestatakse, et konsolideerimisgrupi kindlustandva audiitorteenuse osutaja on konsolideerimisgrupi audiitorettevõtja. Kui ettevõttel on nii raamatupidamise aastaaruande kui kestlikkusaruande koostamise ja kontrollimise kohustus, siis on tal õigus sõlmida kliendileping kas ühe audiitorettevõtjaga, kes viib läbi mõlemad töövõttud või kahe erineva audiitorettevõtjaga, kellest üks kontrollib kestlikkusaruannet ning teine raamatupidamise aastaaruannet.

Paragrahvi 2 punktid 36 ja 37 – lõikes 2 sätestatakse Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivist (EL) 2022/2464 tulenevad vandeaudiitori kutsetegevuseks vajalike dokumentide üleandmise reeglid konsolideerimisgrupi audiitorkontrolli raames ning nõutavad tegevused olukorras, kus konsolideerimisgrupi audiitorettevõtjal pole võimalik konsolideerimisgrupi konsolideeritava üksuse audiitorettevõtjalt kutsetegevuseks vajalikke dokumente saada. Regulatsioon eesmärk on anda konsolideerimisgrupi audiitorile õiguslik alus küsida konsolideeritavate üksuste audiitorettevõtjatelt audiitorkontrolli tulemusena vormistatud aruande aluseks olevaid dokumente selleks, et koostada ja esitada konsolideerimisgrupi audiitorkontrolli aruanne. Nimetatud alusdokumente omamata ei ole konsolideerimisgrupi audiitorettevõtjal võimalik sisulist arvamust avaldada.

Lõikes 2² sätestatakse konsolideerimisgrupi audiitorettevõtja kohustused konsolideeritava üksuse audiitorettevõtja audiitorkontrolli käigus tehtud töö osas ning tegevused olukorras, kus konsolideerimisgrupi konsolideeritava üksuse audiitorettevõtjal ei ole võimalik talle pandud kohustusi täita. Konsolideeritava üksuse audiitorettevõtja töö läbivaatamine ja hindamine, samuti selle tegevuse dokumenteerimine on vajalik audiitorettevõtjale arvamuse kujundamiseks ja selle avaldamiseks.

Lõikes 2³ sätestatakse konsolideerimisgrupi audiitorettevõtja kohustused konsolideeritava üksuse aruande audiitorkontrolli kutsetegevuse dokumentidele juurdepääsu osas ning tegevused olukorras, kus konsolideerimisgrupi audiitorettevõtjal ei ole võimalik kolmandas riigis aruande audiitorkontrolli kutsetegevuse dokumentidele juurdepääsu saada. Seega kohalduvad konsolideerimisgrupi audiitorettevõtjale samad kohustused konsolideeritava üksuse töö läbivaatamise ja hindamise osas ka olukorras, kus konsolideeritav üksus paikneb kolmandas riigis.

Paragrahvi 2 punkt 38 – laiendatakse kehtivat piirangut audiitorettevõtjaga sõlmitud kliendilepingu ülesütlemise osas ka kestlikkusarvestuse teemal erimeelsuse käsitlemisele ja sätestatakse, et arvamuste lahknevus raamatupidamise, kestlikkusarvestuse või vandeaudiitori tegevuse teemadel pole mõjuv põhjus kliendilepingu ülesütlemiseks.

Paragrahvi 2 punkt 39 – § 59¹ senine tekst loetakse lõikeks 1 ja paragrahvi täiendatakse uue lõikega, milles sätestatakse avaliku huvi üksuse kestlikkusaruandluse audiitorkontrolliga tegeleva audiitorettevõtja ja vandeaudiitorite võrgustiku liikme keeld osutada lisateenuseid kohustusliku audiitorkontrolliga avaliku huvi üksusele, tema ematettevõtjale või tema

kontrollitavale ettevõtjale konkreetselt kindlaks määratud ajavahemikel. Tegemist on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) nr 537/2014, mis käsitleb avaliku huvi üksuste kohustusliku auditi erinõudeid ning millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2005/909/EÜ (ELT L 158, 27.05.2014, lk 77–112), tuleneva regulatsiooniga.

Paragrahvi 2 punkt 40 – täiendatakse seadust §-ga 59² ning sätestatakse avaliku huvi üksuse kestlikkusaruande audiitorkontrolli tegevale vandeaudiitorile ja audiitorettevõtjale kohustused seoses kohustusliku audiitorkontrolliga avaliku huvi üksuse tegevust reguleerivate normide rikkumise kahtlusega. Vandeaudiitorile ja audiitorettevõtjale pandavad kohustused tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 537/2014 artiklist 7. Sättega kohustatakse vandeaudiitorit ja audiitorettevõtjat teavitama avaliku huvi üksust tema raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli teostamise käigus avastatud võimalikust raamatupidamise aastaaruannet reguleeriva õigusnormi rikkumisest ning paluma tal seda uurida ning rakendada asjakohaseid meetmeid õigusnormi rikkumisega tegelemiseks ja nende kordumise vältimiseks. Juhul kui auditeeritav avaliku huvi üksus võimalikku rikkumist ei uuri, kohustub vandeaudiitor või audiitorühing teavitama asjakohaseid ametiasutusi (Finantsinspeksiooni jm), kelle pädevusse tuvastatud võimaliku rikkumise uurimine kuulub. Nimetatud põhjusel asjaomase ametiasutuse teavitamist ei käsitata vandeaudiitori kutsesaladuse hoidmise kohustuse rikkumisena.

Paragrahvi 2 punkt 41 – muudetakse § 60 lõiget 3 ja sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist (EL) 2022/2464 tulenev konsolideerimisgrupi audiitorettevõtja vastutus kolmanda riigi vandeaudiitori läbiviidud konsolideeriva ja konsolideeritava üksuse aruande audiitorkontrolli täiendavate dokumentide AJN-ile nõuetekohase esitamise eest.

Paragrahvi 2 punktid 42–52 – §-de 91 ja 92 muudatustega tõstetakse piirmäärasid raamatupidamise aastaaruande kohustusliku auditi ja ülevaatusse läbiviimiseks. 2023. aasta oktoobris esitas Euroopa Komisjon ettepaneku muuta raamatupidamise direktiivis¹¹ ettevõtete suurust määratlevaid kriteeriume. Muudatuse põhjuseks on inflatsioon, mis viimase kümne aastaga on Euroopa Liidus kasvanud 27,2 protsenti¹². Sellest lähtuvalt suurendatakse kõikide ettevõtete liikide (mikro-, väike-, keskmine- ja suurettevõtte) piirmäärasid 25 protsendi võrra ning see toob endaga kaasa vajaduse muuta samaväärselt ka raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli piirmäärasid.

Auditorkontrolli kohustusega raamatupidamiskohustuslaste põhinäitajate suhet kõigi raamatupidamiskohustuslaste kogunäitajatesse on seiratud alates 2016. aastast, mil nimetatud piirmäärasid viimati oluliselt muudeti. Muutmisvajadus esineb olukorras, kus lähtekohaks olev eesmärk – auditorkontrolli kohustusega raamatupidamiskohustuslased hõlmavad raamatupidamiskohustuslaste kogu müügitulust ja varadest ligikaudu 80 protsenti – ei ole täidetud. Auditorkontrolli kohustusega hõlmatakse väheseid raamatupidamiskohustuslasi, kuid nende väheste mõju on oluline.

Auditorkontrolli töövõtte arv on stabiliseerunud ligikaudu 8 000 juures, mis moodustab ligikaudu neli protsenti Äriregistrile esitatud aruannetest. Samuti pole täheldatud auditeeritud ettevõtete müügitulu, varade ja töötajate arvu protsendi muutust.

---

¹¹ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ea6b7b01-6cef-11ee-9220-01aa75ed71a1/language-en>

¹² Allikas: Eurostat, all items, Harmonised index of consumer prices (HICP), monthly index - 2015 base 100, (online data code: PRC_HICP_MIDX).

Tabel 1 „Auditeeritud ettevõtete müügitulu, varade ja töötajate arvu protsendimäär aastatel 2017–2022“

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Töövõtte (tk)	8 321	7 802	7 629	7925	7741	7973
Audiitorkontrolliga ühingute osakaal kõigist ühingutest	5,37%	4,82%	4,36%	4,10%	4%	3,80%
Müügitulu	80%	80%	80%	78%	79%	80%
Varad	86%	87%	88%	88%	88%	88%
Töötajate arv	61%	61%	60%	59%	60%	59%
Auditi osakaal (va PDF aruanded kuni 2019*)	58%*	57%*	57%*	61%	62%	64%
Ülevaatus (va PDF aruanded kuni 2019*)	33%*	35%*	35%*	39%	38%	36%

Täheldatav on (eriti viimastel aastatel) auditi ja ülevaatusete suhte muutus läbi auditi kohustuse kasvu, mis selgelt viitab audiitorkontrolli kohustuslaste tulude ja varade mahu kasvule. Ka ettevõtteid (nt on Rahandusministeeriumi poole teinud asjaomase pöördumise ettevõtjate nimel Eesti Kaubandus-Tööstuskoda) ja vandeaudiitorid läbi Audiitorkogu on osutanud vajadusele tõsta audiitorkontrolli piirmäärasid. See oleks ka esmaseks lahenduseks aastatel 2022–2023 audititurul toimunud muudatustele, kus samaaegselt lõpetasid tegevuse mitmed audiitorettevõtjad ning uue vandeaudiitori leidmine osutus varasemaga võrreldes keerukamaks.

Võttes aluseks Euroopa Komisjoni poolt ettevõtete piirmäärade tõstmisel lähtunud 25 protsendi suurust määra, muudetakse vastavalt ka raamatupidamise aastaaruande auditi ja ülevaatusete piirmäärasid müügitulu või tulu ning varade osas. Muudatuse kohaselt on edaspidi raamatupidamise aastaaruande audit kohustuslik raamatupidamiskohustuslasele, kes:

1.1 täidab kaks järgnevat kolmest tingimusest:
 müügitulu või tulu 6 miljonit eurot (kehtiv 4 miljonit eurot);
 varad 3 miljonit eurot (kehtiv 2 miljonit eurot);
 keskmine töötajate arv 50 inimest (ei muudeta);

1.2 täidab ühe tingimuse kolmest järgnevast:
 müügitulu või tulu 15 miljonit eurot (kehtiv 12 miljonit eurot);
 varad 7,5 miljonit eurot (kehtiv 6 miljonit eurot);
 keskmine töötajate arv 180 inimest (ei muudeta).

Muudatuse kohaselt on ülevaatus edaspidi kohustuslik raamatupidamiskohustuslasele, kes:

1.1. täidab kaks järgnevat kolmest tingimusest:
 müügitulu või tulu 2 miljonit eurot (kehtiv 1,6 miljonit eurot);
 varad 1 miljon eurot (kehtiv kaheksasada tuhat eurot);
 keskmine töötajate arv 24 inimest (ei muudeta).

1.2 täidab ühe tingimuse kolmest järgnevast tingimusest:
 müügitulu või tulu 6 miljonit eurot (kehtiv 4,8 miljonit eurot);
 varad 3 miljonit eurot (kehtiv 2,4 miljonit eurot);
 keskmine töötajate arv 72 inimest (ei muudeta).

Paragrahvi 91 lõikes 3 täpsustatakse selguse huvides aktsionäride arvu arvestamise ajalise kriteeriumi ulatust ning sätestatakse, et raamatupidamise aastaaruande audit on kohustuslik igale aktsiaseltsile, millel on enam kui kaks aktsionäri igal ajahetkel kogu majandusaasta jooksul.

Paragrahvi 91 lõikega 4 muudetakse sihtasutuse raamatupidamise aastaaruande auditi kohustust ja sätestatakse nimetatud auditi kohustus sihtasutusele, mille asutajaks on riik, avalik-õiguslik juriidiline isik, kohaliku omavalitsuse üksus, erakond või äriühing, milles riigil on vähemalt otsustusõigus riigivaraseaduse tähenduses ning kelle müügitulu või tulu või varad bilansipäeva seisuga kokku ületavad 1 000 000 eurot. Muudatuse kohaselt ei lähtuta enam raamatupidamise aastaaruande auditi kohustuse määramisel asjaoludest, kas sihtasutus on asutatud testamendi alusel ning kas sihtasutuse audiitorkontrolli kohustus tuleneb tema põhikirjast või nõukogu otsusest. Tegemist oli üle reguleerimisega ning puudub sisuline vajadus kohaldada raamatupidamise aastaaruande kohustusliku auditi nõuet ainuüksi nimetatud asjaoludest lähtuvalt. Muudatusega antakse testaatorile edaspidi vabadus otsustada tema testamendi alusel loodava sihtasutuse raamatupidamise aastaaruande auditi vajaduse üle. Ka sihtasutuse põhikirjast või sihtasutuse nõukogu otsusest tuleneva raamatupidamise aastaaruande auditi kohustuse sätestamiseks puudub sisuline vajadus, kuna vabatahtlikult kohaldatud audiitorkontrolli kohustust saab sihtasutus soovi korral alati ise muuta ning seeläbi ka auditi kohustusest vabaneda.

Paragrahvi 2 punkt 53 – §-ga 94¹ sätestatakse kestlikkusaruande ja konsolideeritud kestlikkusaruande audiitorkontrolli kohustus. Kestlikkusaruande ja konsolideeritud kestlikkusaruande audiitorkontrolli kohustus tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist (EL) 2022/2464, mille kohaselt aitab kestlikkusaruande audiitorkontrolli kohustus tagada kestlikkusinformatsiooni usaldusväärsuse ja seetõttu täita kestlikkusinformatsiooni kasutajate vajadused.

Paragrahvi 2 punkt 54 – § 95 lõike 3 muudatus on normitehniline ning tuleneb RPS § 24 muutmisest.

Paragrahvi 2 punktid 55 ja 56 – § 95² senine tekst loetakse lõikeks 1 ja selles sätestatud audiitorettevõtja nimetamise piiramise kokkulepe tühisust laiendatakse ka kestlikkusaruande audiitorkontrollile. Lisatava lõikega 2 antakse kestlikkusaruande audiitorkontrolli kohustusega suurettevõtja aktsionärile ja osanikule, kellele kuulub individuaalselt või ühiselt rohkem kui viis protsenti hääleõigustest või viis protsenti suurettevõtte kapitalist, õigus esitada üldkoosolekule põhjendatud ettepanek, mille kohaselt viib kestlikkusaruande audiitorkontrolli läbi ja teeb vandeaudiitori aruande üldkoosolekule kättesaadavaks kestlikkusvandeaudiitor, kes ei kuulu raamatupidamisaruande auditit või ülevaatust tegeva audiitorettevõtjaga samasse audiitorettevõtjasse või võrgustikku. Tegemist on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2007/36/EÜ noteeritud äriühingute aktsionäride teatavate õiguste kasutamise kohta (ELT L 184, 14.07.2007, lk 1), artiklist 6 tuleneva suurettevõtja kindlaksmääratud ulatuses hääleõigust omava aktsionäri ja osaniku õigusega lisada üldkoosoleku päevakorda ülalnimetatud kestlikkusaruande audiitorkontrolli teostamise asjaolude kohta.

Paragrahvi 2 punktid 57–59 – § 98 lõike 1 muudatustega lisatakse auditikomitee ülesannete hulka kohustus jälgida ja analüüsida lisaks rahandusinformatsiooni töötlemisele ka kestlikkusinformatsiooni töötlemist, samuti jälgida ja analüüsida raamatupidamise aastaaruandega seotud riskijuhtimise ja sisekontrolli tõhusust, mis peab edaspidi hõlmama ka kestlikkusaruandega seonduvat, ning lisaks raamatupidamise aastaaruande või konsolideeritud

aruande audiitorkontrolli protsessile ja tulemustele ka kestlikkusaruande audiitorkontrolli protsessi ja tulemusi. Paragrahvi 98 lõike 2 muutmisega laiendatakse auditikomiteele pandud ülevaate andmise kohustust. Kehtiva AudS-i kohaselt kohustub auditikomitee andma ülevaate selle liikmed valinud organile või nimetanud isikule vaid raamatupidamise aastaaruande kohustusliku auditi tulemustest. Muudatusega laiendatakse ülevaate andmise kohustust kogu audiitorkontrollile, sealhulgas kestlikkusaruande audiitorkontrollile. Paragrahvi 98 lõike 3² lisamisega kohustatakse avaliku huvi üksuse auditikomiteed esitama AJN-ile andmed auditikomiteede tegevuse tulemuslikkuse hindamiseks. Tegemist on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) nr 537/2014 tuleneva kohustusega.

Paragrahvi 2 punkt 60 – § 106 lõike 4 muutmisega suurendatakse Audiitorkogu ettepanekul vandeaudiitori liikmemaksu vahemikku. Vandeaudiitori liikmemaksu suurendamise põhjuseks on kehtivas AudS-is sätestatud vandeaudiitori kutse asemel kahe kutse, so finantsvandeaudiitori ja kestlikkusvandeaudiitori kutse kehtestamine. Muudatusega antakse Audiitorkogule õigus vajadusel määrata eraldi liikmemaksud mõlema kutse osas tagamaks mõlemale kutsele vajalik kutseorganisatsiooni tugi ja teenused.

Paragrahvi 2 punkt 61 – § 113 lõike 5 ja § 118 lõike 4 muudatustega pikendatakse Audiitorkogu presidendi ja revisjonikomisjoni liikmete volituste kehtivuse perioodi seniselt kolmelt aastalt kuni 42 kuuni. Muudatus, millega senise konkreetse volituste tähtaja asemel määratakse volituste maksimaalne pikkus, võimaldab paindlikumalt planeerida Audiitorkogu üldkoosolekuid. Kehtiva seaduse kohaselt on Audiitorkogu presidendi ja revisjonikomisjoni liikme volituse pikkus kolm aastat, mistõttu peaks Audiitorkogu juhatus üldkoosoleku kokku kutsuma tulenevalt nende volituste lõppemisest. Kui presidendi või revisjonikomisjoni volitused lõpevad juulis, tuleks kokku kutsuda erakorraline üldkoosolek, kuigi AudSi § 110 lõike 1 nõuete kohaselt peab juhatus korralise üldkoosoleku kokku kutsuma majandusaasta lõpule järgneva nelja kuu jooksul ehk hiljemalt oktoobrikuu lõpus. Organite valimine korralisel üldkoosolekul on otstarbekam ja vähem ressursi nõudev. Samal põhjusel on kehtiva AudS § 114 lõikes 2 sätestatud Audiitorkogu juhatuse liikmete volituste maksimaalne tähtaeg 42 kuud.

Paragrahvi 2 punktid 62 ja 63 – § 124 lõike 1 punkti 21 muutmisega täiendatakse AJN-i pädevust teha igakülgset koostööd Euroopa audiitorite järelevalveasutuste komiteega (edaspidi *CEAOB*). Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2464 artikli 3 punkti 3 kolmanda lause kohaselt on AJN-l kohustus teha koostööd *CEAOB*-ga ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 537/2014 artiklis 20 osutatud pädevate asutustega, kui selline lähenemine on seotud avaliku huvi üksuste kohustusliku auditi ja kestlikkusaruandluse audiitorkontrolliga. Kehtivas AudS-is sätestatud AJN-i ja *CEAOB* vahelise koostöö ulatus on kitsam kui nimetatud direktiivis sätestatud, mistõttu täiendatakse AudS § 124 lõike 1 punkti 21 AJN ülesandega teha igakülgset koostööd ka *CEAOB*-ga. Paragrahvi 124 lõikesse 1 punktide 32 ja 33 lisamisega antakse AJN-ile pädevus vaidlustada kliendilepingu ülesütlemine kohtus ning seirata audiitorkontrolli teenuse osutamise turul valitsevat kvaliteeti ja konkurentsi vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 537/2014 artiklile 27. Tegemist on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist (EL) 2022/2464 tuleneva regulatsiooniga.

Paragrahvi 2 punkt 64 – § 137 lisatava punktiga 3¹ täiendatakse kvaliteedikontrolli teostamise käigus hinnatavaid näitajaid audiitorkontrolli tasu suurusega. Tegemist on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist (EL) 2022/2464 tuleneva regulatsiooniga.

Paragrahvi 2 punkt 65 – § 138 lõike 3 muutmisega täiendatakse AJN-i töörühma liikmele esitatavaid nõudeid. Seni on AJN-i töörühma liikmed teostanud järelevalvet vaid raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli töövõttude osas, mistõttu on nende teadmiste

ja oskuste fookuses olnud finantsarvestus. Kestlikkusaruande audiitorkontrolli töövõtude osas järelevalve teostamiseks on AJN-i töörühma liikmel vajalik omandada teadmised ja oskused kestlikkusarvestuse ja -aruandluse või muude kestlikkusega seotud teenuste valdkonnas. Seetõttu sätestatakse kestlikkusaruande audiitorkontrolli kvaliteedikontrolli teostamiseks AJN-i töörühma liikmele kohustus läbida kvaliteedikontrollialane erikoolitus ning omada asjakohast kutsealast haridust ja kogemust audiitorkontrolli ja kestlikkusaruandluse või muude kestlikkusega seotud teenuste valdkonnas. Muudatusega jäetakse kvaliteedikontrolli alal erikoolituse läbiviimise korraldamise kohustus vaid AJN-le, kuna sama kohustuse mitmele isikule panemine ei ole otstarbekas.

Paragrahvi 2 punkt 66 – § 153 lõike 2 muutmisega sätestatakse audiitortegevuse registri pidamine elektrooniliselt. Sättest jäetakse välja isikute loetelu, kelle kohta registrit peetakse, kuna ka AudS § 152 lõige 1 sisaldab samasisulist regulatsiooni. Seetõttu ei ole sama õigusnormi kordamine AudS § 153 lõikes 3 enam vajalik.

Paragrahvi 2 punktid 67–69 – § 158 lõikes 1 ei seota majandusaastat enam Audiitorkogu majandusaastaga. Kuigi enamik audiitortegevuse seaduse aruandluskohustustest on seotud Audiitorkogu majandusaastaga, siis Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 537/2014 kohaselt tuleb läbipaistvusaruanne esitada audiitorettevõtja majandusaasta kohta. Samuti muudetakse lõikes 1 sätestatud läbipaistvusaruande esitamise tähtaega ning muudatuse kohaselt tuleb läbipaistvusaruanne edaspidi esitada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 537/2014 artikli 13 lõikes 1 sätestatud tähtajal, so nelja kuu jooksul pärast majandusaasta lõppu. Lõikes 2 sätestatud muudatuse kohaselt ei sätestata läbipaistvusaruande perioodi enam kuupäeva ega kuu täpsusega, vaid see seotakse edaspidi audiitorettevõtja majandusaastaga.

Paragrahvi 2 punkt 70 – seadust täiendatakse §-ga 185³, mille lõigetega 1–3 sätestatakse kestlikkusaruande audiitorkontrolli kutsealase pädevuse omandamise erisused, lõikega 4 kvaliteedikontrolli töörühma liikme erisused, lõigetega 5–6 kutsetegevuse standardi kohaldamine ning lõikega 7 piiratud kindlustandva audiitorkontrolli teostamise ajaline kriteerium. Tegemist on Euroopa Parlamendi ja nõukogu (EL) direktiivist 2022/2464 tulenevate reeglitega. Lõikega 1 vabastatakse vandeaudiitorid, kes on saanud vandeaudiitori kutse või kelle kutset on tunnustatud enne 2024. aasta 1. jaanuari, kestlikkusvandeaudiitori kutse saamiseks ning kestlikkusaruande audiitorkontrolli läbiviimiseks kestlikkuse valdkonnaga seonduvast praktiseerimisest ja kutseeksami sooritamise kohustusest.

Lõike 2 kohaselt ei kohaldata isikule, kes on hiljemalt 2024. aasta 1. jaanuariks esitanud dokumendid vandeaudiitori kutseeksami tegemiseks ja saanud vandeaudiitori kutse enne 2026. aasta 1. jaanuari, kestlikkusaruande audiitorkontrolli audiitorteenuse osutamiseks kestlikkuse valdkonnaga seonduva praktiseerimise kohustust ega eksamikohustust.

Lõike 3 kohaselt kohustuvad kõik isikud, kes on saanud vandeaudiitori kutse enne 2026. aasta 1. jaanuari ning soovivad osutada kestlikkusaruandluse audiitorkontrolli audiitorteenust, täiendama enda teadmisi ja oskusi Audiitorkogu korraldatud kestlikkusaruande ja selle audiitorkontrolli koolitusel enne 2026. aasta 1. jaanuari.

Lõikes 4 sätestatakse kvaliteedikontrolli töörühma liikme pädevuse omandamise erisused kuni 2025. aasta 31. detsembrini. Muudatusega võimaldatakse kvaliteedikontrolli töörühma liikmel kontrollida kestlikkusaruande audiitorkontrolli töövõtte eelneva asjakohase kogemusega. Kvaliteedikontrolli töörühma liikmele kohaldatakse kestlikkusaruandluse ja kestlikkusaruande audiitorkontrolli või muude kestlikkusega seotud teenuste valdkonnas asjakohase kogemuse omamise nõuet alates 2026. aasta 1. jaanuarist.

Lõigetes 5 ja 6 sätestatakse, et kuni rahvusvahelise kestlikkuskindluse standardi kehtestamiseni rakendatakse kestlikkusaruande audiitorkontrolli audiitorteenuse osutamisel AudS § 46 lõike 3 punktis 3 toodud standardeid ning kestlikkusaruande audiitorkontrolli teostamisel siseriiklikult kinnitatud kindlust andvaid standardeid, menetlusi või nõudeid seni, kuni Euroopa Komisjon ei ole kinnitanud sama valdkonda hõlmavat kindlust andvat standardit. Samuti sätestatakse lõikes 6 AJN-ile kohustus saata Euroopa Komisjonile teavet oma kindlustandvate standardite, menetluste ja nõuete kohta vähemalt kolm kuud enne nende jõustumist.

Lõikes 7 sätestatakse kestlikkusaruandele ja konsolideeritud kestlikkusaruandele piiratud kindlustandva audiitorkontrolli teostamine kuni Euroopa Komisjoni määrusega kestlikkusaruande audiitorkontrolli standardi kehtestamiseni.

Paragrahvi 2 punkt 71 – seaduse normitehnilist märkust täiendatakse viitega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2022/2464/EL tehtud muudatuste kohta.

§ 3. Väärtpaberituru seaduse muutmine

Paragrahvi 3 punkt 1 – § 184¹⁰ lõikes 4 täpsustatakse, et majandusaasta aruande osaks olevale raamatupidamise aastaaruandele kohaldatakse auditi kohustust ja tegevusaruande osaks olevale kestlikkusaruandele kohaldatakse audiitorkontrolli, mis hõlmab nii auditit kui ülevaatust, kohustust. Seega tulenevalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2464 kehtestamisest lisatakse lõikesse 4 kestlikkusaruande audiitorkontrolli kohustus. Nimetatud kohustuse kehtestamine toetab roheleppes sätestatud eesmärkide täitmist

Paragrahvi 3 punkt 2 – § 184¹⁰ lõikes 6 sätestatakse, et tegevusaruanne peab olema koostatud vastavalt RPS §-le 24 ja konsolideeritud tegevusaruanne vastavalt RPS §-le 31 ning need peavad olema kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, artikli 8 lõike 4 kohaselt vastu võetud Euroopa Komisjoni delegeeritud määrusega. Tegemist on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2464 ülevõtmisest tuleneva kohustusega.

Paragrahvi 3 punkt 3 – § 184¹⁰ täiendatakse emitendi tegevuse eest vastutavate isikute kohustusega deklareerida ja kinnitada, et kestlikkusaruanne on koostatud vastavalt raamatupidamise seaduse § 24 lõikele 3 ja on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852 artikli 8 lõikes 4 nimetatud komisjoni delegeeritud õigusaktiga. Tegemist on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2464 ülevõtmisest tuleneva kohustusega.

Paragrahvi 3 punkt 4 – tegemist on normitehnilise muudatusega. Paragrahvi 230 lõike 1 punktist 13 jäetakse välja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852 täispika viite andmed „millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43)“. Nimetatud tekstiosa sätestatakse VPTS § 184¹⁰ lõikes 5.

Paragrahvi 3 punkt 5 – seaduse normitehnilist märkust täiendatakse viitega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2022/2464/EL tehtud muudatuste kohta.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõu arusaadavuse tagamiseks lisatakse RPS-i terminid „Euroopa kestlikkusaruandluse standard“, „Euroopa VKE kestlikkusaruandluse standard“ ja „üldtunnustatud

kestlikkusaruandluse standardid“. Tulenevalt kestlikkusaruandele audiitorkontrolli kohaldamisest ning asjaolust, et see eeldab teistsugust pädevust kui vandeaudiitori kutse saamiseks seni on sätestatud, võetakse kasutusele terminid „finantsvandeaudiitor“ ja kestlikkusvandeaudiitor“. Kestlikkusaruande koostamise ja sellele audiitorkontrolli teostamise kohustuse sätestamiseks võetakse kasutusele terminid „kestlikkusanalüüs“ ja „kestlikkusaspektidega seotud hoolsuskohustuse täitmise menetlused“, mis tulenevad Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivist (EL) 2022/2464.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõuga võetakse Eesti õigusesse üle 14. detsembril 2022. a vastu võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2022/2464 (CSRD – ingl Corporate Sustainability Reporting Directive), millega sätestatakse nõuded seoses äriühingute kestlikkusaruandluse koostamise, avalikustamise ja audiitorkontrolliga. Nimetatud direktiivi ülevõtmise tähtaeg on 6. juuli 2024. Direktiivi ülevõtmise vastavustabel on lisatud seletuskirjale (lisa 1).

6. Seaduse mõjud

Kestlikkusaruande koostamise ja esitamise regulatsiooni muudatuste sihtrühma kuuluvad kestlikkusaruande esitamise kohustusega raamatupidamiskohustuslasest ettevõtjad, samuti audiitorettevõtjad. Kestlikkusaruande esitamise kohustus kohaldub suurettevõtjale ning väikeettevõtjale ja keskmise suurusega ettevõtjale, kes on audiitortegevuse seaduse § 13 lõike 1 punktis 1 nimetatud avaliku huvi üksus (välja arvatud börsil noteeritud mikroettevõtjad). Euroopa Komisjoni delegeeritud direktiiviga (EL) 2023/2775, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL seoses mikro-, väike- ja keskmise suurusega ettevõtjate ning suurettevõtjate või kontsernide suuruskriteeriumide kohandamisega, muudeti raamatupidamise direktiivis ettevõtjate suurst määratlevaid kriteeriume. Nimetatud kriteeriumid võetakse eelnõuga üle RPSi ning neist kriteeriumeist lähtuvalt kohaldub kestlikkusaruande nõue Eestis kokku kolmesajale ettevõtjale ja konsolideerimisgrupile. Nende hulgas on 2023. aasta lõpu seisuga alla kümne väikese ja keskmise suurusega börsiettevõtjat. Ettevõtjatel, kes kuuluvad konsolideerimisgruppi, mille kohta koostatakse konsolideeritud kestlikkusaruanne, ei ole kohustust koostada eraldi kestlikkusaruannet. Sellistest ettevõtjatest ligikaudu kolmandik planeerib kasutada konsolideerimise erandit. Konsolideerimise erandi kasutamise õigusega ettevõtjate arvu arvesse võttes on kestlikkusaruande koostajate ja esitajate sihtrühma suurus kokku ligikaudu 200.

Praktikas mõjutab kestlikkusaruande koostamise ja avalikustamise kohustus ka aruandekohustuslike ettevõtjate väärtusahelasse kuuluvaid sihtrühmi – nii hankijaid kui tarbijaid, kuid seda iga aruandekohustusliku ettevõtja riskide ja mõjude hinnangust tulenevat olulisust arvesse võttes. Aruandekohustuslasest ettevõtja võib kasutada väärtusahelasse kuuluvalt sihtrühmalt otseste andmete küsimise asemel valdkonna statistilisi näitajaid, kui need eksisteerivad, kuid täielikult oluliste sihtrühmade kaasamisest loobumine ei ole kooskõlas loodavate reeglitega. Sellest lähtuvalt ei ole võimalik hinnata nende väike- ja keskmise suurusega ettevõtjate arvu, kes eelnõu kohaselt kohustuvad esitama kestlikkusteavet ka enda väärtusahela kohta.

Raamatupidamise aastaaruande piirmäärade muudatuse sihtrühmaks on ettevõtjad, sealhulgas audiitorettevõtjad ja vandeaudiitorid. Asjassepuutuvaid ettevõtjaid, kes vastavad AudS §-de 91 ja 92 tingimustele ja kellele on seetõttu kohustuslik raamatupidamise aastaaruande audit või ülevaatus, on Eestis ligikaudu 8000. Nende ettevõtjate majanduskäive moodustab ligikaudu 80 protsenti kogu majanduskäibest, nad omavad ligikaudu 88 protsenti kõigi ettevõtjate varadest

ning annavad tööd ligikaudu 60 protsendile töötajatest. 2023. aasta lõpu seisuga on Eestis 337 vandeaudiitorit ning vandeaudiitori kutse antakse aastas keskmiselt 10–15 isikule. Vandeaudiitorid tegutsevad audiitorettevõtja kaudu, keda 2023. aasta lõpu seisuga on 116.

Seaduseelnõul puudub otsene ja kaudne mõju haridusele, kultuurile ja spordile, riigi valitsemisele, riigikaitsele ja välissuhetele, siseturvalisusele ja regionaalarengule, kuna eelnõuga ei muudeta nimetatud valdkondi reguleerivaid sätteid ega põhimõtteid. Kestlikkusaruande koostamisega ei kaasne isikuandmete töötlemise vajadust. Kestlikkusaruande koostamisel peab ettevõtja enda tarbeks hindama muuhulgas kas tarbijate ja lõppkasutajate isikuandmed on tema teenust või toodet kasutades kaitstud. Hinnang hõlmab vaid neid tarbijaid ja lõppkasutajaid, kellele ta avaldab olulist mõju kas vahetult ise või enda väärtusahela kaudu. Sellise hinnangu andmine ei eelda konkreetsete isikuandmete töötlemist, vaid ettevõtja pakutava toote või teenuse ja nende edasimüüjate poolt rakendatavate isikuandmete kaitse meetmete analüüsimist ja nende meetmete tõhususe tuvastamist.

6.1 Muudatuse sotsiaalne mõju

Sihtrühm: Sotsiaalse mõju sihtrühmaks on kestlikkusaruande kohustusega ettevõtja, tema väärtusahelasse kuuluvad töötajad, tema mõjutatud kogukonnad ning tema pakutava teenuse või toote tarbijad ja lõppkasutajad.

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus: Kestlikkusaruande koostamise ja avalikustamisega kaasnev sotsiaalne mõju avaldub kestlikku ja ressursitõhusa ühiskonna kujunemises, ühiskonnas valitsevas suurenenud usalduses, ettevõtja kestlikkust halvavate riskide vähenemises ja kulude kokkuhoius (tarneahela tõrgeteta toimimisest tulenev kokkuhoid, keskkonnanõuete rikkumisega kaasnevate kulude kokkuhoid jm), samuti aruandekohustuslike kestlikke ettevõtjate paremas juurdepääsus investeringutele ja nende kaubamärgi väärtuse tõus. Ühiskonna poolt oodatavate väärtuste, eetika ja sotsiaalse vastutuse osas läbipaistvad ettevõtjad omavad positiivsemat avalikku mainet.

Kestlikkusaruande koostamise ja avalikustamise kohustuse kehtestamise sotsiaalse mõju ulatus on väike, kuna kestlikkusaruande kohustus hakkab eelnõu kohaselt kohaldama vaid ligikaudu 300 raamatupidamiskohustuslasele. Neist hinnanguliselt kolmandik hakkab kasutama konsolideerimisgrupile kohaldatavat erandit, mistõttu on eeldatav kestlikkusaruande esitajate arv ligikaudu 200. 2022. aasta oktoobrikuu seisuga oli Eestis majandusaasta aruande esitanud ettevõtjaid kokku ligikaudu 256 000¹³. 2022. aasta lõpu seisuga oli äriregistris registreeritud ettevõtjaid ligikaudu 294 000.

Kestlikkusaruande koostamine ja avalikustamine aitab tõsta läbipaistvust ühiskonnas ning seeläbi võrrelda aruandekohustusliku ettevõtja esitatud väärtuste ja eesmärkide reaalse tegevusega kooskõlas olemist. See omakorda mõjutab positiivses suunas usalduse kasvu tendentsi ühiskonnas. Kestlikkusaruande koostamine ja avalikustamine tagab ühiskonna liikmete parema informeerituse, mida nad vajavad teadlike otsuste tegemiseks ja oma huvide kaitsmiseks. Hästi informeeritud ühiskonna liikmed saavad kestlikkuse juurutamise eesmärgil tulemuslikumalt osaleda ühiskonnaelus ja ühiskondlikes aruteludes. Kestlikkusaruandes esitatav teave aitab tuvastada nii ettevõtjas eneses kui ka tema väärtusahelas sotsiaalse ebavõrdsuse (nt nais- ja meestöötajate palgaerinevuse protsenti jms) ja diskrimineerimise esinemist (nt töötajate töölevõtmisel ja edutamisel esineda võivad diskrimineerimist) ning

---

¹³ Äriregistri andmed 2023. aasta oktoobri seisuga

seeläbi tõsta teadlikkust, algatada arutelusid ja teha jõupingutusi süsteemsete sotsiaalsete probleemide lahendamiseks ja vajadusel vastutuse kohaldamise mõjutamiseks. Kuna kestlikkusaruandes tuleb esitada teavet töösuhte, töö tingimuste, tööohutuse, võrdse kohtlemise, inimõiguste ja soolise võrdõiguslikkuse osas ulatuses, milles sellel on ettevõtja hinnangul oluline mõju või risk, aitab see mõista ettevõtja mõju oma töötajatele. Seetõttu saavad töötajad enda õigusi paremini kaitsta. Teave ettevõtja väärtusahelas olevate töötajate kohta toob välja kitsaskohad õiglase palga, töötingimuste, inimõiguste järgimise ja korruptsiooni osas.

Kestlikkusaruandele tuginedes saavad ka ettevõtjad ise analüüsida enda tegevust ja vajadusel teha muudatusi juhtimiskvaliteedis, sotsiaalsete probleemide tuvastamisel töötada välja lahendusi ning seeläbi tõsta enda mainet ja saavutada atraktiivsus investorite jaoks. Kõik need asjaolud nii eraldi kui ka ühiselt mõjutavad ettevõtte väärtust. Iga ettevõtja jaoks on kestlikkusaruande esitamisega kaasneva sotsiaalse mõju ulatus erinev sõltuvalt valdkonnast või olukorrast. Kestlikkusaruande koostamise ja esitamisega kaasneva positiivse sotsiaalse mõju saavutamist nii ettevõtja kui ka ühiskonna jaoks aitab täita kestlikkusaruande audiitorkontrolli kohustus.

Kestlikkusaruande kohustuse rakendamisega kaasnev kaudne positiivne sotsiaalne mõju on eelkõige käitumuslik. Nii ettevõtja ise kui ka ühiskonna huvitatud liikmed saavad kestlikkusteabe kaudu parema informeerituse ettevõtja tegevusega kaasnevatest riskidest. See omakorda aitab ettevõtjal tuvastatud riske paremini ohjata ja asjakohaseid meetmeid rakendada. Kuna kestlikkusaruande on üksnes riskide tuvastamise ja asjakohaste meetmete väljaselgitamise vahendiks, sõltub kaudse sotsiaalse positiivse mõju avaldumine sellest, milliseid meetmeid ettevõtja realselt enda tegevuses rakendab. Näiteks võib see mõju olla otseselt seotud asjaoluga kas ettevõtja rakendab vajalikke meetmeid maandamaks tuvastatud riskid töötajate heaolu ja tarbijate vajaduste osas. Positiivne sotsiaalne mõju võib avalduda muuhulgas ka ettevõtja poolt pakutavate toodete või osutatavate teenuste kvaliteedi, hinna, kättesaadavuse, usaldusväärsuse, klienditeeninduse, keskkonna- ja kasutajasõbralikkuse osas vajalike reaalsete meetmete rakendamise tulemusena.

Suurem läbipaistvus sotsiaalküsimustes võib avaldada ka ülemaailmset mõju nii rahvusvaheliste suhete, kaubanduse kui ka koostöö osas.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: Ebasoovitavaid sotsiaalseid mõjusid kestlikkusaruande koostamise, esitamise ja selle audiitorkontrolli kohustuse kohaldamisega ei kaasne.

6.2 Muudatuse majanduslik mõju

Muudatuse majanduslikku mõju hinnatakse eraldi kestlikkusaruande koostamise, esitamise ja sellele audiitorkontrolli teostamise ning raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli piirmäärade muutmise osas.

6.2.1 Kestlikkusaruande koostamise, esitamise ja sellele audiitorkontrolli teostamise majanduslik mõju

Sihtrühm: Kestlikkusaruande koostamise, esitamise ja sellele audiitorkontrolli teostamise kohustusega kaasneva majandusliku mõju sihtrühma kuuluvad ettevõtjad, kellele hakkab kohalduma kestlikkusaruande koostamise ja esitamise kohustus. 2022. aasta oktoobrikuu seisuga oli Eestis majandusaasta aruande esitanud ettevõtjaid kokku ligikaudu 256 000, kellele ligikaudu 300 ettevõtjale (ehk 1,2 protsendile ettevõtjate koguarvust) hakkab eelnõu kohaselt

kohalduma kestlikkusaruande koostamise ja esitamise kohustus. Võttes arvesse konsolideeritud kestlikkusaruande esitamise erandi kasutajate arvu, kuulub kestlikkusaruande koostajate ja esitajate sihtrühma vaid ligikaudu 200 ettevõtjat (ehk 0.8 protsenti Eestis registreeritud ettevõtjate koguarvust). Seega on ettevõtjate arv, keda seaduseelnõu muudatusest tulenev aruandluskohustus puudutab, väike.

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus: Kestlikkusaruande koostamise ja esitamisega kaasneva mõju ulatus on keskmine. Kestlikkusaruande näol on tegemist uue aruande liigiga ning varasemaga võrreldes on selle esmakordne koostamine aruandekohustuslike ettevõtjate jaoks täiendav kohustus. Siiski ka kehtiva õiguse kohaselt on ettevõtjatel kohustus koostada raamatupidamise aastaaruannet ja tegevusaruannet, mistõttu ei ole aruande koostamine iseenesest uut liiki kohustus. Kuna kestlikkusaruanne saab olema tegevusaruande eraldiseisev alajaotis, siis seisneb muudatus kehtiva aruandekohustuse täiendamises uue alajaotisega kestlikkusteabe näol, millega eeldatavalt ei kaasne ettevõtjatele arvestatavaid kohanemisraskusi. Kehtiva RPS-i kohaselt kohustub ka praegu suurettevõtja, kes on AudS §-s 13 nimetatud avaliku huvi üksus ja kelle töötajate arv bilansipäeva seisuga on suurem kui 500, esitama tegevusaruandes vajalikus ulatuses informatsiooni oma tegevusega kaasnevate keskkonna- ja sotsiaalsete mõjude ning inimressursi juhtimise, inimõiguste järgimise ja korrupsioonivastast võitlust käsitlevate küsimuste kohta. Ka olukorras, kus kestlikkusaruande esitamise kohustus on kehtestatud vaid kindlaksmääratud kriteeriumitele vastavatele suurettevõtjatele, on ettevõtjaid ja sihtasutusi, kes esitavad juba praegu kestlikkusteavet vabatahtlikult.

Kestlikkusaruannet esitatakse kord aastas majandusaasta aruande osana, seega on tegemist aruandekohustuslike ettevõtjate jaoks iga-aastase regulaarse tegevusega. Enda riskide ja mõjude hindamine, sealhulgas keskkonna ja sotsiaalsete riskide hindamine, ei ole ettevõtjatele üldjuhul uus ega tundmatu tegevus. On usutav, et üle 250 töötajaga ettevõtja juures töötab personalispetsialist, kes juba omab igapäevast kokkupuudet erinevate töötajaid puudutavate sotsiaalsete teemadega. Ettevõtja, kellele kohalduvad erinevad keskkonnaloa omamise kohustusest tulenevad nõuded, omab usutavasti töösuhet vastava valdkonna spetsialistiga.

Kestlikkusaruande koostamine ning sellega kaasnev mõjude ja riskide hindamine mõjutab ettevõtja juhtimisotsuseid. Ettevõtjad, kes enda juhtimisotsustes arvestavad muuhulgas ka kestlikkusteabega, on ise kestlikumad ja mõjuvad ühiskonnale usalduslikumalt. Konkurentsivõimelisena püsimiseks peab ettevõtja oma strateegia ning ärimudeli väljatöötamisel ning äririskide juhtimisel hakkama arvestama kestlikkuse põhimõtetega. Nimetatud asjaolud mõjutavad ettevõtja võimalusi saada investeeringuid või rahastust isikutelt, kes investeerimis- ja rahastamisotsuste langetamisel lähtuvad kestlikkuse aspektist (nt.nn rohelaenud). Seekaudu võib kestlikkusteave mõjutada ettevõtja juurdepääsu odavamale kapitalile ning anda paremate kestlike näitajatega ettevõtjale konkurentsieelise kehvide näitajatega ettevõtja ees. Kestlikkusteabest saadav kestlike ettevõtjate konkurentsieelis mõjutab ettevõtja finantstulemusi ja strateegilist paindlikkust. Ka kestlikkust väärtustavad tarbijad, kes teevad ostuotsuseid eetilisi ja kestlikkuse aspekte arvestades, mõjutavad kestlikkusest lähtuvate ettevõtjate majandustulemusi positiivses suunas.

Kestlikkusaruande koostamine ja esitamine mõjutab aruandekohustuslike ettevõtjate halduskoormust. Põhjalikumalt on kestlikkusaruande kohustuse rakendamisega kaasnevaid majanduslikke mõjusid ettevõtjatele ja majandusele laiemalt analüüsitud Euroopa Komisjoni poolt Euroopa Parlamendi ja nõukogu (EL) direktiivi 2022/2464 vastuvõtmisele eelnenud

raportis¹⁴ ja EFRAG-i koostööpartnerite poolt esmase standardi versiooni kohta koostatud raportis 2022. aasta novembris¹⁵. Nimetatud raportite kohaselt hinnatakse Euroopa Liidus ligikaudu 50 000 aruandekohustusega ettevõtja standardikohaselt koostatava kestlikkusaruande koostamise ühekordseks kuluks¹⁶ (hõlmab peamiselt kestlikkusaruande koostamiseks valmistumise protsesse ja tegevusi) Euroopa Liidus kokku ligikaudu 1,7 miljardit eurot ja iga-aastaseks korduvaks (hõlmab peamiselt iga-aastast kestlikkusaruande koostamise ja sellele audiitorkontrolli teostamise kulu) ligikaudu 1.9 miljonit eurot. Kestlikkusaruande audiitorkontrolli kogukuluks hinnatakse Euroopa Liidus kokku ligikaudu 2,6–3,9 miljardit eurot aastas. Nimetatud Euroopa Liidu kestlikkusaruande audiitorkontrolli kogukuludest lähtuvalt jäävad Eesti ettevõtjate kestlikkusaruande koostamise, esitamise ja sellele audiitorkontrolli teostamise otsesed kulud tabelis 2 toodud suurusjärku.

Tabel 2. Kestlikkusaruande koostamise, esitamise ja sellele audiitorkontrolli teostamise otsesed kulud ettevõtja kohta

Ettevõtjate arv	Esmane kestlikkusaruande koostamise kulu	Iga-aastane kestlikkusaruande koostamise kulu	Kestlikkusaruandele audiitorkontrolli teostamise kulu
NFRD*/börs: alla 10	250 000	280 000	320 000
NFRD/mitte börs: alla 10	125 000	140 000	160 000
Mitte NFRD/börs: alla 10	125 000	140 000	160 000
Mitte NFRD/mitte börs – ligikaudu 270	50 000	56 000	40 000*

NFRD* – Avaliku huvi üksused (börsiettevõtted, finantsasutused ja kindlustusandjad) ning töötajaid üle 500;

börs – börsiettevõtted;

40 000* – tuleneb audiitorettevõtjate hinnangust kestlikkusaruande audiitorkontrolli töövõtu maksumusele.

Suurem osa (so 75 protsenti) tabelis 2 toodud kuludest tulenevad ESRS-is sätestatud nõuetest. Ülejäänud osa (so 25 protsenti) tabelis 2 toodud kuludest tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse 2018/0178, millega luuakse jätkusuutlike investeeringute soodustamise raamistik, nõuetest.

Kestlikkusaruande koostamise ja sellele audiitorkontrolli teostamise kulu on lühiajalises perspektiivis tuntav ja mõõdetav, samas kui nimetatud aruandest saadav kasu on peamiselt käitumuslik, mittemateriaalne ja üheselt mittemõõdetav ning see avaldub alles keskmises ja pikas perspektiivis.

Kestlikkusaruande koostamise ja sellele audiitorkontrolli teostamise kulu suurus sõltub lisaks ettevõtja (sealhulgas konsolideerimisgrupi) suurusest ka ettevõtja tegevusvaldkonna

¹⁴ COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT, Impact Assessment, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013SC0127>

¹⁵ Esimese ESRS versiooni kulude ja tulude analüüs, European Policy Studies (CEPS), Milieu, <https://www.efrag.org/Assets/Download?assetUrl=%2Fsites%2Fwebpublishing%2FsiteAssets%2F05%2520EFRAGs%2520Cover%2520Letter%2520on%2520the%2520Cost-benefit%2520analysis.pdf>

keerukusest, tema tarneahela, mõjude ja riskide ulatusest, samuti ettevõtja valmisolekust kestlikkusaruande koostamiseks arvestades ettevõtja sellekohast varasemat tegevust.

6.2.2 Raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli piirmäärade muutmisega kaasnev majanduslik mõju

Sihtrühm: Raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli piirmäärade muutmisega kaasneva majandusliku mõju sihtrühma kuuluvad vandeaudiitorid ja audiitorkontrollikohustusega hõlmatud ettevõtjad. 2023. aasta lõpu seisuga oli Eestis 337 vandeaudiitorit, kes tegutsesid 116 audiitorettevõtja kaudu. Viimase viie aasta jooksul on audiitorettevõtjate arv olnud ligikaudu 130, kuid 2022/2023 aastal on audiitorettevõtjate arvu langus turu väiksust arvestades olnud märkimisväärne. Ühe aasta jooksul antakse 10–15 isikule vandeaudiitori kutse. 2022/2023 majandusaastal oli Eesti audiitorteenuste turu käive ligikaudu 34 miljonit eurot. Audiitorkontrolli töövõtude arv on püsinud aastaid stabiilsena ligikaudu 8 000 juures moodustades ligikaudu 4 protsenti äriregistrile esitatud ettevõtjate raamatupidamise aastaaruannetest.

Ettevõtteid, kes vastavad AudS §-de 91 ja 92 tingimustele ja kellele on seetõttu kohustuslik raamatupidamise aastaaruande audit või ülevaatus, on Eestis ligikaudu 8000. Need ettevõtjad annavad ligikaudu 80 protsenti kogu majanduskäibest, omavad ligikaudu 88 protsenti kõigi ettevõtjate varadest ning annavad tööd ligikaudu 60 protsendile töötajatest.

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus: Raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli piirmäärade muutmise mõju ulatus on keskmine. Kuna seaduseelnõukohased raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli piirmäärad on kehtivate piirmääradega võrreldes oluliselt kõrgemad, siis muudatusest tulenevaid kohanemiskulusi tõenäoliselt ei ilmne sest muudatuse tulemusena vabanevad osad ettevõtjad raamatupidamise aastaaruande auditeerimise kohustusest.

Tabel 3. Audiitorkontrolliga kaetud raamatupidamiskohustuslaste põhinäitajate suhe kõigi raamatupidamiskohustuslaste kogunäitajatesse alates 2017. aastast

Põhinäitaja nimetus	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Töövõtude arv	8321	7802	7629	7925	7741	7973
Auditorkontrollikohustusega ettevõtjate osakaal kõigi ettevõtjate suhtes (%)	5,37	4,82	4,36	4,10	4	3,8
Müügitulu (%)	80	80	80	78	79	80
Varad (%)	87	88	88	88	88	88
Töötajate arv (%)	61	61	60	59	60	59
Auditi osakaal (va pdf aruanded* kuni 2019. aastani) (%)	58	57	57	61	62	64
Ülevaatus osakaal (va PDF aruanded kuni 2019. aastani) (%)	33	35	35	39	38	36

pdf aruanded* – äriregistrile pdf- vormingus esitatud majandusaasta aruanded, mille osas puudub teave kas tegemist oli auditi või ülevaatuslega

Raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli piirmäärade muutmisega kaasneva majandusliku mõju avaldumise sagedus on keskmine, kuna raamatupidamise aastaaruannet koostatakse ning sellele teostatakse audiitorkontrolli üks kord aastas.

Raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli piirmäärade 25 protsendi võrra tõstmise mõju ulatust tuleb eraldi hinnata iga kontrolli kohustuse, so ülevaatuse, auditi ja sihtasutuste audiitorkontrolli kohustuse osas.

6.2.2.1 Raamatupidamise aastaaruande ülevaatuse kohustusest tulenev mõju

Raamatupidamise aastaaruande piirmäärade tõstmise muudatuse tulemusena väheneb ülevaatuse kohustusega ettevõtjate arv ca 600 ettevõtja võrra. Nimetatud muudatus käteb endas sisuliselt audiitorkontrolli töövõtude mahu vähenemist ca 8 protsendi võrra. Ülevaatuse töövõtude mahu vähenemine märgitud ulatuses toob endaga kaasa kokku ca 1,2 miljoni suuruse rahalise kulu vähenemise ettevõtjatele, kes vabanevad raamatupidamise aastaaruande ülevaatuse teostamise kohustusest. Samas võib osa neist ettevõtjatest, kes siiski näevad endiselt vajadust teostada raamatupidamise aastaaruande ülevaatus, jätkata audiitorkontrolli kohustusega vabatahtlikult, mistõttu võib ülal märgitud rahalise kulutuse vähenemine osutada mõnevõrra väiksemaks.

2022. aastal moodustasid vabatahtlikud auditid ja ülevaatused 8 protsenti kõigist töövõttudest. Nende ettevõtjate müügitulu maht oli 0,9 miljardit eurot ja varade maht 1,2 miljardit eurot. Mõlemad nimetatud näitajad moodustasid ligikaudu 1 protsendi kõigi audiitorkontrolli kohustusega hõlmatud ettevõtjate tulude ja varade mahust.

Tabel 4. Mõju osakaalud, mis tulenevad üks kolmest kriteeriumite muutmisest võrreldes kaks kolmest kriteeriumite muutmisega

1/3, müügitulu 4,8>6, varad 2>3	Ettevõtteid	Müügitulu	Varad	Töötajad
Mõju	288	218 241 393	729 835 681	966
Kõigist audiitorkontrollitud	3,9%	0,3%	0,4%	0,3%
2/3, müügitulu 1,6>2 ja varad 0,8>1				
Mõju	295	685 899 534	437 453 070	3 815
Kõigist audiitorkontrollitud	4,0%	0,9%	0,3%	1,4%
Mõju kokku	583	904 140 927	1 167 288 751	4 781
Kõigist audiitorkontrollitud kokku	7,9%	1,2%	0,7%	1,7%

6.2.2.2 Raamatupidamise aastaaruande auditi kohustusest tulenev mõju

Raamatupidamise aastaaruande kohustusliku auditi piirmäärade tõstmine 25 protsendi võrra mõjutab ca 505 aruandekohustusega ettevõtjat ning asendab ca 7,5 protsenti auditi töövõttudest ülevaatuse töövõttudega. Auditi töövõttude ülevaatuse töövõttudega asendamise tulemusena on aruandekohustuslike ettevõtjate rahalise kulu kokkuvõid ligikaudu 700 000 eurot. Samas võib osa neist ettevõtjatest, kes siiski näevad endiselt vajadust teostada väiksemat kindlustunnet andva ülevaatuse asemel endiselt raamatupidamise aastaaruande audit, jätkata vabatahtlikult

raamatupidamise aastaaruande auditiga. Seetõttu võib ülal märgitud rahalise kulutuse vähenemine osutada mõnevõrra väiksemaks.

Nende ettevõtjate, kes saavad muudatuse tulemusena hakata raamatupidamise aastaaruande auditi asemel tellima ülevaatusse töövõttu, müügitulu maht kokku on 1,8 miljardit eurot ning see moodustab 2,3 protsenti kõigi raamatupidamise aastaaruande auditi töövõtu kohustusega ettevõtjate tulude mahust. Nimetatud ettevõtjate varade maht on 2,6 miljardit eurot, mis moodustab 1,6 protsenti kõigi raamatupidamise aastaaruande auditi töövõtu kohustusega ettevõtjate varade mahust.

Tabel 5. Mõju osakaalud, mis tulenevad üks kolmest kriteeriumite muutmisest võrreldes kaks kolmest kriteeriumite muutmisega

1/3, müügitulu 12>15, varad 6>7,5	Ettevõtteid	Müügitulu	Varad	Töötajad
Mõju	272	271 053 724	1 799 194 784	914
Kõigist audiitorkontrollitud	3,7%	0,4%	1,1%	0,3%
2/3, müügitulu 4>5 ja varad 2>2,5				
Mõju	272	1 502 665 804	802 608 689	6 721
Kõigist audiitorkontrollitud	3,7%	2,0%	0,5%	2,4%
Mõju kokku	544	1 773 719 528	2 601 803 473	7 635
Kõigist audiitorkontrollitud kokku	7,4%	2,3%	1,6%	2,7%

6.2.2.3 Mõju sihtasutuse raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrollile

2022. majandusaasta kohta esitatud raamatupidamise aastaaruannete kohaselt on Eestis 611 sihtasutust, kelle aruannetest 69 protsenti (so 421 sihtasutust) on audiitori poolt kontrollitud kas auditi või ülevaatusse töövõtuga. Nende sihtasutuste müügitulu või tulu ja varad moodustavad ligikaudu 100 protsenti kõigi majandusaasta aruande esitanud sihtasutuste müügitulu või tulu ja varade mahust. Seega on audiitorkontroll teostatud kõikidele sihtasutuste poolt esitatud raamatupidamise aastaaruannetele. Sihtasutustele teostatud audiitorkontrollidest 65 protsenti olid auditi töövõttud ja 35 protsenti ülevaatusse töövõttud. Esitatud raamatupidamise aruannetest nähtuvalt teostati ülevaatus raamatupidamise aastaaruannetele, mis hõlmavad kõigest 4 protsenti sihtasutuste audiitorkontrollitud müügitulust või tulust ning 2 protsenti varadest.

Kehtiva RPS-i kohaselt on audit kohustuslik igale raamatupidamiskohustuslasele (sealhulgas sihtasutusele) siis, kui on täidetud AudS § 91 lõikes 1 ja 2 toodud auditi piirmäärad. Lisaks kohalduvad piirmääradeta auditi kohustus juhul, kui sihtasutuse asutajaks on riik, avalik-õiguslik juriidiline isik, kohalik omavalitsus, erakond või äriühing, milles riigil on vähemalt otsustusõigus riigivaraasutuse tähenduses, samuti testamendi alusel asutatud sihtasutusele või sihtasutusele, mille audiitorkontrolli kohustus tuleneb põhikirjast või nõukogu otsusest. Seejuures on auditi kohustusega sihtasutuste hulgas sihtasutusi, kellel puudusid tulud või varad, mistõttu ei saa pidada selliste sihtasutuste raamatupidamise aastaaruande auditit vajalikuks. Proportsionaalseks ei saa pidada sihtasutuse raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli kohustust ka olukorras, kus audiitorkontrolli teenusega kaasnev kulu on ebamõistlik, arvestades sihtasutuse tulu või varade mahtu.

Seaduseelnõu kohaselt hakkaks auditi kohustus kohalduma vaid neile sihtasutustele, kelle asutajaks on riik, avalik-õiguslik juriidiline isik, kohalik omavalitsus, erakond või äriühing, milles riigil on vähemalt otsustusõigus riigivaraseaduse tähenduses, samuti testamendi alusel asutatud sihtasutusele või sihtasutusele, mille audiitorkontrolli kohustus tuleneb põhikirjast või nõukogu otsusest ning kelle müügitulu või tulu või vara piirmäär on üle 1 miljoni euro. Nimetatud muudatus mõjutab 123 sihtasutust, mis on 45 protsenti kehtiva AudS-i kohaselt auditi kohustusega hõlmatud sihtasutustest. Nimetatud sihtasutused moodustavad vaid 3 protsenti auditeeritud sihtasutuste tulust ning 1 protsendi auditeeritud sihtasutuste varadest. Seega on muudatusega kaasnev mõju väike.

Kehtiva AudS-i kohaselt kohustub sihtasutus, kellele ei rakendu auditi kohustus, teostama raamatupidamise aastaaruande ülevaatuse, kui tema müügitulu või tulu või varad bilansipäeva seisuga on suuremad kui 15 000 eurot. Kuna sihtasutuse raamatupidamise aastaaruande ülevaatuse töövõtu kulu on ligikaudu 2000 eurot ning arvestades ülevaatuse töövõtu kohaldumise piirmäärana sätestatud müügitulu või tulu või varade summat (15 000 eurot), siis ilmselgelt ei ole tegemist tasakaalupunktis oleva piirmääraga. Praktikas on nimetatud ebaproportsionaalne piirmäär põhjustanud olukordi, kus väiksemad sihtasutused võtavad vastu toetusi vaid ulatuses, mis välistab raamatupidamise aastaaruandele kohustusliku audiitorkontrolli teostamise, kuna see tooks endaga kaas olukorra, kus ebaproportsionaalselt suur osa vahenditest läheks auditeerimiskuludeks. Seetõttu on otstarbekas ja põhjendatud tõsta sihtasutuste raamatupidamise aastaaruande ülevaatuse töövõtu kohaldumise piirmäära. Eelnõu kohaselt rakendatakse sihtasutuse raamatupidamise aastaaruandele ülevaatuse kohustust juhul, kui sihtasutuse müügitulu või tulu või varad bilansipäeval ületavad 1 miljonit eurot ning talle ei kohaldu auditi teostamise kohustus. Muudatuse tulemusena väheneb raamatupidamise aastaaruande ülevaatuse töövõtu kohustusega sihtasutuste arv märkimisväärselt, see on senise 149 sihtasutuse asemel jääb raamatupidamise aastaaruande ülevaatuse kohustus vaid 20-1 sihtasutusele. Need 20 sihtasutust, kellele jääb pärast piirmäära tõstmist kehtima raamatupidamise aastaaruande ülevaatuse kohtustus, omavad ligi 50 protsenti ülevaatuse kohustusega sihtasutuste müügitulust või tulust ning ligi 60 protsenti nende varadest. Sihtasutuse raamatupidamise aastaaruande auditi ja ülevaatuse piirmäärade muudatused mõjutavad 252 sihtasutust, mille rahaline mõõde on ligikaudu 500 000 eurot.

Hinnanguliselt mõjutab raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli piirmäärade muutmine kokku kuni 1 400 organisatsiooni ning sellega kaasnev rahaline kokkuhoid puudutatud ettevõtjatele on kuni 2,4 miljonit eurot.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: Raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli piirmäärade muutmisega võib kaasneda audititasude mõningane suurenemine tulenevalt auditituru kasvavast nõudlusest. Raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli piirmäärade muutmisega kaasnevaks ebasoovitavaks mõjuks on audiitorteenuse turu vähenemine kuni 2,4 miljoni euro võrra, mis on ligi 7 protsenti kogu audiitorteenuse turumahust. Turu vähenemine mõjutab eelkõige väikese ja keskmise suurusega audiitorettevõtjaid, kes valdavalt teostavad raamatupidamise aastaaruande ülevaatuse töövõtte ning VKE auditeid.

Siiski eeldatavalt ei vähene auditi turg maksimaalses ulatuses. Vabatahtlikku ning suuremat kindlustunnet andvat auditit tellivad ettevõtjad ka praegu. Vabatahtlikult raamatupidamise aastaaruande auditi tellimine on peamiselt ajendatud kas välistest asjaoludest või ettevõtja sisemisest vajadusest. Näiteks kui ettevõtja, kes raamatupidamise aastaaruande piirmäärade muutmisest tulenevalt saaks enda raamatupidamise aastaaruande kohustusliku auditi asemel edaspidi ülevaatuse töövõttu tellida, prognoosib enda majandustegevusest tulenevalt

audiitorkontrolli piirmäärade kohaldumise aluseks olevate kriteeriumite kasvu selliselt, et raamatupidamise aastaaruande audit hakkaks peagi uuesti kohalduma, ei pruugi kasutada võimalust lühiajaliselt ülevaatusse tegemise kulusid kokku hoida, kuna auditi kohustuse uuesti kohaldumisel tuleb auditeerida nii auditeeritava aruandeaasta andmed kui ka selle võrdlusandmed.

6.3 Infotehnoloogia ja infoühiskonna mõju

Sihtrühm: Kestlikkusaruande koostamise ja esitamise kaasneva kohustuse infotehnoloogia ja infoühiskonna mõju sihtrühmaks on ariühingust suurettevõtja ja avaliku huvi üksus, kes peavad majandusaasta aruande vormistamisel hakkama lähtuma ka Euroopa Komisjoni kehtestatava ühtse elektroonilise aruandlusvormingu nõuetest. Samuti kuulub sihtrühma riik, kes muudatusest tulenevalt kohustub arendama äriregistri infosüsteemi.

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus: Majandusaasta aruande ühtse elektroonilise aruandlusvormingu nõuete täitmiseks kohustub riik arendama äriregistri infosüsteemi ulatuses, mis tagab sobivas formaadis loodud aruande vastu võtmise. Samuti kohustub riik arendama majandusaasta aruande koostamise infosüsteemi ulatuses, mis hõlmab tegevusaruande, sealhulgas kestlikkusaruande koostamist ning tagab infosüsteemi võimekuse tegevusaruande sobilikus formaadis vastuvõtmiseks.

Registrite ja Infosüsteemide keskuse (edaspidi *RIK*) hinnangul on mõju ulatus väiksem juhul, kui majandusaasta aruande esitamise protsessi täiendada ning mitte luua alternatiivset süsteemi. Siiski selgub kuluefektiivseim infotehnoloogia arhitektuur ärianalüüsi tegemise käigus. Muudatuse infotehnoloogiline mõju hõlmab endas järgmisi infotehnoloogilisi arendusvajadusi:

1) kindlale ettevõtjate rühmale (ariühingust suurettevõtjale ja avaliku huvi üksusele) inlineXBRL aruande ning kasutatava aruande koostamiseks vajaliku taksonoomia esitamise võimaldamine, sh aruande valideerimine esitatud taksonoomia ja potentsiaalsete riigisestest reeglite ning võimalike kesksete Euroopa Liidu taksonoomia reeglite vastu. See toob endaga kaasa kehtetu taksonoomia laiendamise ja pdf-vormingus aruannete esitamise keelamise, samuti automaatse kontrollikohustuse arendamise tegevusaruandes kohustusliku teabe (kestlikkusaruande) esitamise asjaolu kontrollimiseks. Samuti on vajalik teha infotehnoloogilisi muudatusi selleks, et inlineXBRL aruande faili toetaksid äriregistri infosüsteemid (sh nende failide kontrollimist kohturegistriosakonna menetlustarkvaras) ning teabesüsteemid (avaldamist, teenuste abil kätte saadavaks tegemist uues formaadis koos esitatud laiendatud taksonoomiaga – nii äriregistri kui ka *ariregxbml* x-tee teenuste adapterites). Vajalik on luua infotehnoloogiline funktsionaalsus selleks, et börsiettevõtte saaksid Finantsinspektsioonile esitada inlineXBRL finantsaruandeid. Kulutõhususe aspektist lähtuvalt tuleb kaaluda ka otse esitatud aruannete Finantsinspektsiooni infosüsteemist pärimise võimalust (täiendatakse aruande esitamise portaalis täiendavate plokkide kohta, mida koos aruandega registrile tuleb esitada). Nimetatud infotehnoloogilised arendusvajadused on vajalikud alates 2024. aasta lõpust ning nende hinnanguline kogumaksumus on 600 000–800 000 eurot (sealhulgas ligikaudu 200 000 eurot baaskomponentide uuendamiseks olemasolevas süsteemis).

2) infotehnoloogiline arendusvajadus inlineXBRL formaadi kasutusele võtmiseks kõikide majandusaasta aruannete osas asendamaks senist pdf-vormingus esitamise võimalust. Infotehnoloogilise arenduse tulemusena jääks majandusaasta aruande esitamiseks kas esimeses punktis kirjeldatud võimalus (saaks laiendada kõikidele ettevõtjatele) või ainult portaalis aruande koostamine (jätkuvalt võimalik importida ka *xbml* andmeid). Samuti vajab infotehnoloogilist muudatust notari vahendusel aruande esitamise võimaluse ära jätmise,

inlineXBRL failide generaatori loomine, kestlikkusaruande koostamise protsessi refaktorimine ning kasutusmugavustrendidega arvestamine. Muutmisvajadus on tingitud ka tegevusaruande inlineXBRL aruande osana käsitlemisest, Eesti majandusaasta aruande taksonoomia täiendamisest, portaali baaskomponentide uuendamisest tagamaks süsteemi elua pikkuseks arenduste järgselt vähemalt kuus aastat (arvestatud on asjaoluga, et äriregistri tugi kontrollib kas inlineXBRL faile luuakse esimese punkti raames ning täiendatakse reeglite moodulit, mis vastaks Eesti majandusaasta aruande taksonoomiale ja mida arendusprojekti raames samuti täiendatakse.) Nimetatud infotehnoloogilised arendusvajadused on vajalikud alates 2024. aasta lõpust ning nende hinnanguline kogumaksumus on 650 000 eurot (sh 200 000 eurot baaskomponentide uuendamiseks, mille võrra võib arendustööde maksumus kujuneda soodsamaks kui need teostada kohe koos esimese punktiga).

3) kestlikkusvandeaudiitorile vajaliku infosüsteemi funktsionaalsuste laiendamine. Infosüsteemi arendusvajadus hõlmab uue töövõtu haru lisamist ning kestlikkusvandeaudiitori aruandluse ja taksonoomiaga täiendamist. Vajalik on lisada uue funktsionaalsusena täiendav liidestamine audiitortegevuse registriga võimaldamaks pärida õigusi uue töövõtu teostamise/kinnitamise tarbeks. Nimetatud infotehnoloogilised arendusvajadused on vajalikud 2025. aasta lõpuks, mil tuleb hakata 2024. aasta äriregistri väliselt koostatud börsiettevõtete aruandeid täies ulatuses vastu võtma. Vajalik arenduste hinnanguliseks maksumuseks on kuni 100 000 eurot.

4) infosüsteemi muutmisvajadus seoses integreerimisega Euroopa Liidu infosüsteemiga (ESAP, European Single Access Point), kuhu tuleb edastada nõuetele vastavad aruanded alates 2028. aastast. Nimetatud arendusvajaduste hinnanguline kogumaksumus on 40 000–100 000 eurot.

RIK-i esmasel hinnangul on vajalike infotehnoloogiliste arendusvajaduste maksumus ligikaudu 1,65 miljonit eurot ning nimetatud kulud tuleb katta riigieelarve vahenditest. Ärianalüüsi tulemusena selgub infotehnoloogiliste arendusvajaduste täpne maht ja nende järk-järguline teostamine.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: Kestlikkusaruande koostamise ja esitamisega kaasneva kohustuse infotehnoloogia ja infoühiskonna mõju ebasoovitav risk puudub.

6.4 Keskkonnamõju

Sihtrühm: Kestlikkusaruande koostamise, esitamise ja sellele audiitorkontrolli teostamise kohustuse kohaldamisega kaasneva keskkonnamõju sihtrühmaks on kogu ühiskond.

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus: Kestlikkusaruandes esitatav kestlikkusteave avaldab mõju läbipaistvuse suurenemisele ühiskonnas, mis omakorda suunab ettevõtjat muutma enda juhtimiskvaliteeti ja majandustegevust vastutustundlikumaks. See omakorda aitab tuvastada keskkonnariskide ja keskkonnamõjude ebavõrdsust kogukondades ning toetada tõhusa ja õiglase keskkonnapoliitika ja keskkonnakaitse rakendamist. Keskkonnamõjude täpset ulatust ja avaldumise sagedust on keeruline hinnata, kuna see sõltub aruandekohustusega ettevõtjate reaalsest käitumisest ning ettevõtja poolt rakendatavate meetmete asjakohasusest ja piisavusest.

Kestlikkusaruandes kliimamuutuste teabe esitamine avaldab mõju inimtegevusest tingitud kasvuhoonegaaside emissioonile selle vähendamise suunas. See omakorda võib mõjutada kliimamuutusi ja keskkonda. Kestlikkusaruande koostamisest tulenev positiivne mõju keskkonnale avaldub vähenenud süsinikuheites, suuremas energiatõhususes, õhu ja vee

puhtamaks muutumises ja üldisemalt täiendavate keskkonnakaitse meetmete kasutusele võtmises. Kestlikkusaruandes reostust puudutava teabe esitamine aitab vähendada saasteainete ja kahjulike ainete osakaalu ja seeläbi mõjutada positiivselt maismaa- ja veekeskkonda ning õhusaaste vähenemist. Vee ja mereressursside teabe esitamine aitab säilitada ning taastada vee- ja mereressursse ning tagada edaspidi nende säästlikum kasutamine. Vee ja mereressursside teabe esitamine mõjutab positiivselt neis elutsevate liikide kaitset, nende elupaikade säilimist, vee kvaliteedi paranemist, säästliku kalapüügi edendamist, ja sellekohase seire teostamist. Bioloogilise mitmekesisuse teabe esitamise eesmärk on aidata kaasa säilitada ja kaitsta ökosüsteemides esinevat elusloodust ja nende mitmekesisust, eelkõige inimtegevuse negatiivset mõju looduslikele elupaikadele ja liikidele. Positiivne mõju võib avalduda liigirikkuse säilimises, ökosüsteemi stabiilsuses, toiduvarude piisavuses ja geneetilises mitmekesisuses. Ressursside kasutuse ja ringmajanduse teabe esitamine mõjutab loodusvarade ja energia kasutamist, keskkonnareostust ja jäätmete tekitamist. Nimetatud teave võimaldab vähendada jäätmeid, hallata paremini loodusvarasid ning laiemalt saavutada ressursside tõhusam ringlus majanduses.

Nimetatud mõjude saavutamine võib tuua kaasa majanduslikke ja sotsiaalseid väljakutseid, eriti keskkonnasäästlike meetmete rakendamise varajases staadiumis, samuti vajaduse investeerida uutesse tehnoloogiatesse või protsessidesse.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: Kestlikkusaruande koostamise ja esitamisega ei kaasne ebasoovitavaid mõjusid keskkonnale. Kestlikkusaruandluse kohustuse õigusnorme täites ei teki sarnaselt ka ebasoovitavaid sotsiaalseid mõjusid.

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Majandusaasta aruande ühtse elektroonilise aruandlusvormingu nõuete täitmiseks kohustub riik arendama äriregistri infosüsteemi ulatuses, mis tagab sobivas formaadis loodud aruande vastu võtmise. Samuti kohustub riik arendama majandusaasta aruande koostamise infosüsteemi ulatuses, mis hõlmab tegevusaruande, sealhulgas kestlikkusaruande koostamist ning mis tagab infosüsteemi võimekuse tegevusaruande sobilikus formaadis vastuvõtmiseks.

RIK-i hinnangul on kõigi vajalike infotehnoloogiliste arendusvajaduste maksumus ligikaudu 1,65 miljonit eurot ning nimetatud kulud tuleb katta 2024. ja 2025. aasta riigieelarve vahenditest.

Seaduse rakendamisega ei kaasne kohalikele omavalitsusele tegevusi, eeldatavaid rahalisi kulusid ega tulusid.

8. Rakendusaktid

8.1 Eelnõuga kavandatavad rakendusaktid

Eelnõu seadusena jõustumisel tuleb kehtestada kestlikkusvandeaudiitori kutsetegevuse standarditele vastavad auditi ja ülevaatus auditiorteenuse vandeaudiitori aruande vormid. AudS § 54 lõikega 2 on rahandusministrile antud volitusnorm nimetatud aruande vormide kehtestamiseks. Rakendusakti „Rahandusministri määruse „Kestlikkusaruande audiitorkontrolli vandeaudiitori aruande vormid“ kehtestamine“ kavand on lisatud eelnõu seletuskirja juurde (lisa 1).

8.2 Muudetavad rakendusaktid

Eelnõu seadusena jõustumisel tuleb muuta Vabariigi Valitsuse 23. septembri 2010. a määrust nr 141 „Audiitortegevuse registri asutamine ja registri pidamise põhimäärus“. Rakendusakti kavand on lisatud eelnõu seletuskirjale (lisa 2).

Eelnõu seadusena jõustumisel tuleb muuta järgmisi rahandusministri määruseid:

- 1) rahandusministri 15. juuli 2019. a määrus nr 35 „Arvestusala eksperdi kutseeksami programm“. Rakendusakti kavand on lisatud eelnõu seletuskirjale juurde (lisa 3);
- 2) rahandusministri 7. juuli 2011. a määrus nr 35 „Vandeaudiitori või tunnustatud siseaudiitori juhendamisel praktiseerimise ning kutsealal tegutsemise tõendamise kord“. Rakendusakti kavand on lisatud eelnõu seletuskirjale juurde (lisa 4).

8.2 Kehtetuks tunnistatavad rakendusaktid

Eelnõu seadusena jõustumine ei too kaasa kehtivate rakendusaktide kehtetuks tunnistamise vajadust.

9. Seaduse jõustumine

Eelnõukohane seadus on plaanitud jõustuma 2024. aasta 6. juulil. Nimetatud tähtpäev tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2464 ülevõtmise tähtpäevast. Kuna Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2023/2775 hilisem jõustumise tähtpäev on 2024. aasta 24. detsember, on plaanitud see jõustuma Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2464 ülevõtmise tähtpäevaga samal päeval ehk 2024. aasta 6. juulil.

Eelnõu § 1 punktis 3 sätestatud ettevõtja kindlaksmääramise suurskriteeriumeid rakendatakse 2024. aasta 1. jaanuaril või hiljem algavate majandusaastate kohta.

Eelnõu § 1 punktides 16 ja 17 sätestatud kohustusi rakendatakse järgmiselt:

- 1) 2024. aasta 1. jaanuaril või hiljem algavate aruandeperioodide kohta peavad kestlikkusaruande esitama audiitortegevuse seaduse § 13 kohaselt avaliku huvi üksustena määratletud äriühingust suurettevõtjad ja suured konsolideerimisgrupid töötajate majandusaasta keskmise arvuga rohkem kui 500;
- 2) 2025. aasta 1. jaanuaril või hiljem algavate aruandeperioodide kohta laieneb kestlikkusaruande esitamise kohustus äriühingust suurettevõtjatele ja suurtele konsolideerimisgruppidele töötajate aasta keskmise arvuga alla 500 juhul, kui nad on audiitortegevuse seaduse §-s 13 kohaselt avaliku huvi üksused;
- 3) 2026. aasta 1. jaanuaril või hiljem algavate aruandeperioodide kohta tekib kestlikkusaruande esitamise kohustus kaptiivkindlustusandjail ja kaptiivedasikindlustusandjail, samuti avaliku huvi üksustena määratletud mittekeerukatel krediidasutustel ja investeerimisühingutel (v.a. mikroettevõtjad);
- 4) 2026. aasta 1. jaanuaril või hiljem algavate majandusaastate kohta tekib kestlikkusaruande esitamise kohustus väikeettevõtjal ja keskmise suurusega ettevõtjal, kes on audiitortegevuse seaduse §-s 13 nimetatud avaliku huvi üksus. Siiski saab ta seda kohustust edasi lükata ja ja hakata kestlikkusaruannet esitama 2028. aasta 1. jaanuaril või hiljem algavate majandusaastate kohta tingimusel, et ta varasemate aastate tegevusaruannetes esitab põhjenduse kestlikkusaruande esitamata jätmisest;

5) 2028. aasta 1. jaanuaril või hiljem algavate majandusaastate kohta laieneb kestlikkusaruande esitamise kohustus kolmanda riigi äriühingust suur-, väike- ja keskmise suurusega ettevõtjale, kes on avaliku huvi üksus audiitoritegevuse seaduse § 13 kohaselt;

6) Kui konsolideerimisgrupi lõplik emaettevõtja asub kolmandas riigis, võib üks konsolideerimisgrupi liikmesriigis asutatud tütarettevõtja, mille käive liikmesriikides oli vähemalt ühel viimasest viiest majandusaastast konsolideeritud alusel suurim, koostada konsolideeritud kestlikkusaruande liikmesriigis asutatud konsolideerimisgrupi ulatuses aruandeperioodide kohta, mis lõpevad hiljemalt 2030. aasta 6. jaanuaril.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu ministriumidele ning arvamuse avaldamiseks järgmistele organisatsioonidele: Eesti Raamatupidajate Kogu, Raamatupidamise Toimikond, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Töandjate Keskkliit, Audiitorkogu, Audiitoritegevuse järelevalvenõukogu, Maksumaksjate Liit, Eesti Väike ja Keskmise Ettevõtjate Assotsiatsioon, Riigi Infosüsteemi Amet, Finantsinspeksioon, Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsioon, Vastutustundliku Ettevõtluse Foorum ja Vabaiühenduste Liit.

Algatab Vabariigi Valitsus 2024.a

Vabariigi Valitsuse nimel

(allkirjastatud digitaalselt)

Valitsuse nõunik